IHMINEN AVARUUDESSA

YSTÄVYYSSOPIMUKSEN 17-VUOTISPÄIVÄ

VENÄJÄN TIETEEN PERUSTAJA

7
1965
NEUVOSTOLIITTO
10. 4. TÄNÄÄN

YSTÄVYYS-SOPIMUKSEN VUOSIPÄIVÄ

Presidentti Urho Kekkonen Kremlissä 23. helmikuuta 1965 A. I. Mikojanin, L. I. Brezhnevin ja A. N. Kosyginin seurassa.

Huhtikuun 6. päivänä 1948 Neuvostoliiton ja Suomen välillä allekirjoitettiin sopimus ystävyydestä, yhteistoiminnasta ja keskinäisestä avunannosta. Tuosta päivästä on tullut molemmille kansoille merkkipäivä ja se symbolisoi lujia naapuruussuhteita, jotka jo 17 vuoden ajan ovat jatkuvasti lujittuneet ja laajentuneet.

Sopimuksen merkitystä on vaikea yliarvioida. Se ei ole ainoastaan perusta maittemme välisten hyvien naapuruussuhteiden menestykselliselle kehittymiselle, vaan sillä on suotuisa, vakaannuttava vaikutuksensa rauhaan ja levollisuuteen Pohjois-Euroopassa, ja siten se osaltaan lieventää kansainvälistä jännitystilaa.

Sopimuksen solmiminen teki lopun siitä epäluottamuksesta ja jännittyneisyydestä, joka ennen oli vallalla ja johti väärinkäsityksiin ja molemmille kansoille raskaisiin selkkauksiin. Neuvostoliitossa pidetään suuressa arvossa Suomen nykyistä rauhantahtoista ulkopolitiikkaa ja sen pyrkimystä yhteistoimintaan ja yhteisymmärrykseen, mikä vastaa niin Suomen kuin Neuvostoliitonkin kansojen perusetuja ja toiveita.

Suomen hallituksen julistama ja sopimuksessa vahvistettu puolueettomuus on eräs tekijä, joka edistää rauhan säilymistä Itämeren alueella. Sopimus, jossa molemmat osapuolet ottivat itselleen tiettyjä velvoituksia Saksan aggression sattuessa,

YSTÄVYYSSOPIMUKSEN VUOSIPÄIVÄ

turvaa Suomen sekä Neuvostoliiton luoteisrajojen turvallisuuden. Se luo suotuisat edellytykset naapurimaitten monitahoiselle yhteistoiminnalle kaikilla elämän aloilla.

Ei olekaan sattuma, että ihmiset Neuvostoliiton ja Suomen välisen rajan molemmilla puolilla joka kevät viettävät huhtikuun 6. päivää ystävyysjuhlana.

Neuvostoliitossa on jo muodostunut hyväksi tavaksi järjestää sopimuksen vuosipäivänä juhlatilaisuuksia ja kokouksia. Niihin osallistuu erilaisia ihmisiä: työläisiä, kollektiivitalonpoikia, kirjallisuuden ja taiteen alan ihmisiä, tiedemiehiä, opiskelijoita, koululaisia. Kunniavieraina näihin tilaisuuksiin tavallisesti osallistuu Suomen Moskovan suurlähetystön virkailijoita, neuvostoliittolaisissa korkeakouluissa opiskelevia suomalaisia ylioppilaita, suomalaisten eri valtuuskuntien jäseniä, jotka tuona aikana ovat käymässä Neuvostoliitossa.

Tämä ei tietenkään rajoitu vain pääkaupunkiin. Samantapaisia tilaisuuksia järjestetään Leningradissa, Kievissä, Alma-Atassa, Tallinnassa, Donin Rostovissa, Jaltassa, Petroskoissa, Kalinissa ja muissa kaupungeissa, jotka ovat ystävyyskaupunkisuhteissa suomalaisten kaupunkien kanssa. Neuvostoliiton kansalaispiirien edustajat osoittavat vilpittömän pyrkimyksensä elää ystävyydessä ja sovussa pohjoisen naapurinsa kanssa ja yhdessä sen kanssa puolustaa maailman kansojen rauhan ja onnen asiaa.

Näinä päivinä lisääntyy erityisesti neuvostoihmisten kiinnostus Suomen kulttuuria ja taidetta, sen talouselämää ja historiaa kohtaan. Varsin suosittuja ovat myös suomalaiset elokuvat, joita tänä aikana esitetään monissa elokuvateattereissa. Silloin järjestetään suomalaisen kirjallisuuden-, valokuva- ja taidenäyttelyjä. Niinpä viime aikoina on järjestetty suomalainen taideteollisuusnäyttely, lasten piirustusnäyttely, valokuvanäyttely "Suomen nuoriso" ja "Suomen kansan kulttuuri", "Suomalainen taideteollisuus" sekä kuvanveistäjä Essi Renvallin näyttelyt Moskovassa, Leningradissa, Tallinnassa ym. kaupungeissa.

Myös radio ja televisio ottavat ohjelmassaan huomioon merkkipäivän. Lehdistö julkaisee hallitusten päämiesten, kansalaisjärjestöjen sekä ystävyyskaupunkien kunnalliselinten tervehdyksiä ja onnitteluja sopimuksen vuosipäivän johdosta, artikkeleita ja reportaasheja Suomesta ja Neuvostoliiton ja Suomen välisistä suhteista.

Oman värinsä juhlallisuuksiin antaa Neuvostoliiton ja Suomen nuoriso, joka viettää keväällä ystävyysviikkoa. Valtuuskuntia, turistiseurueita ja kokonaisia ystävyysjunia ylittää rajan molempiin suuntiin. Niin Suomessa kuin Neuvostoliitossakin järjestetään urheilukilpailuja, nuorten amatööri- ja ammattitaiteilijain konserttitilaisuuksia, ylioppilasteatterien näytelmiä, keskustelu- ja tapaamistilaisuuksia.

Huhtikuun 6. päivää voidaan todellakin sanoa näiden kahden kansan ystävyysjuhlaksi. Ne osoittavat koko maailmalle esimerkkiä sosiaalisilta järjestelmiltään erilaisten valtioiden rauhanomaisen rinnakkainolon periaatteiden toteuttamisesta käytännössä.

Neuvostoliiton ja Suomen välisille sodan jälkeisille suhteille on ominaista yhteyksien jatkuva lujittuminen eri elämänaloilla. Sopimus ystävyydestä, yhteistoiminnasta ja keskinäisestä avunannosta, jonka 17. vuosipäivää olemme juuri viettäneet, oli hyvä pohja todella hyvän naapurikanssakäymisen hedelmälliselle kehitykselle. Tämä koskee täysin myös kaupallisia ja taloudellisia suhteita.

Maitten tavaranvaihto lisääntyy jatkuvasti. Kun se vuosina 1946—1950 oli 400 miljoonaa ruplaa, niin vuosina 1961—1965 tuo summa kohosi 1,6 miljardiin ruplaan (mainittujen vuosien hinnoissa). Myös Neuvostoliiton osuus Suomen ulkomaankaupassa on lisääntynyt. Viimeksi kuluneiden 20 vuoden aikana se on ollut suunnilleen 15 %, kun yhtä pitkän ajanjakson kuluessa maailmansotien välillä se oli tuskin kahta prosenttia.

Myös puolin ja toisin toimitettavien tavarain nimikkeistö laajentuu. Kauppakumppanusten välisessä toiminnassa kehittyvät molemmille osapuolille sopivimmat kaupankäyntimuodot ja samoin sen rakenne molempien maiden talouden tarpeita vastaavasti.

On merkille pantavaa, että pitkälle jalostettujen tuotteiden osuus tavaranvaihdossa lisääntyy. Niinpä Neuvostoliiton viennissä Suomeen koneiden ja laitteiden osuus yli kaksinkertaistui vuosina 1951—1962. Suomi on ruvennut ostamaan neuvostoliittolaisia henkilöautoja, metallintyöstökoneita, laivakalustoa ja muita teollisuus- ja maataloustuotteita. Neuvostoliiton maaöljyn ja öljynjalosteiden, sokerin, viljan ja huomattavassa määrin kiinteän polttoaineen, rauta- ja ei-rautametallien, puuvillan ja lannoitteiden toimitukset tosiasiallisesti tyydyttävät Suomen tuontitarpeen.

Vielä enemmän on lisääntynyt Suomen Neuvostoliittoon viemien koneiden ja laitteiden sekä kuljetuskaluston osuus. Viime vuosina se on käsittänyt jo yli puolet Suomen Neuvostoliittoon toimittamien tavaroiden arvosta. Suomalaiset konepajatuotteet, suuret jäänmurtajat ja muut alukset ovat Neuvostoliitossa hyvässä maineessa.

Samaa voidaan sanoa Suomessa Neuvostoliittoa varten valmistetuista selluloosa- ja paperikoneista. Neuvostoliiton antamien tilausten perusteella Suomen teollisuus on ryhtynyt valmistamaan paperikoneita, kokonaisia tehdaslaitoksia, jotka valmistavat erikoisvahvaa cordikangasta, sekä muita koneita ja laitteita, jotka ovat teknillisesti kiitettäviä ja korkeatuottoisia.

Viimeisten 15 vuoden aikana Neuvostoliiton ja Suomen välinen kauppa on nojautunut viisivuotisiin sopimuksiin ja niihin liittyviin vuosittaisiin tavarantoimituspöytäkirjoihin. Tällainen tavaranvaihdon pitkän tähtäyksen suunnittelu, joka on molemmille osapuolille selkeänä ohjelmana niiden taloudellisessa kanssakäymisessä, antaa molemmille osapuolille mah-

HEDELMÄLLISTÄ ASIALLISTA YHTEISTOIMINTAA

dollisuuden ottaa hyvissä ajoin huomioon tarpeensa, löytää mahdollisuudet noiden tarpeiden tyydyttämiseen ja käyttää järkiperäisesti talouden voimavaroja. Pitkäaikaiset kauppasopimukset tuovat vakavuutta Neuvostoliiton ja Suomen väliseen kauppaan, joka ei ole altis suhdannevaihteluille.

Tyytyväisinä voidaan todeta, että kaikki Neuvostoliiton ja Suomen väliset pitkäaikaiset kauppasopimukset on paitsi täytetty, myös ylitetty. Tänä vuonna päättyy kolmannen sellaisen sopimuksen voimassaolo, ja nyt jo on selvää, että tosiasiallinen kauppavaihdon volyymi ylittää 20 %:lla sopimuksessa edellytetyn määrän. Tämä tosiasia on hyvänä kannusteena kun siirrytään toteuttamaan uutta, järjestyksessään neljättä vuosiksi 1966—1970 laadittua pitkäaikaista sopimusta, joka edellyttää kaupan laajenemista samoin suunnilleen 20 prosentilla vuosiin 1961—1965 verrattuna.

Vilkas ja vakaa kaupankäynti on johtanut pitkäaikaiseen ja jatkuvasti kasvavaan yhteistoimintaan molempien maiden kesken useilla talousaloilla ja erityisesti laivanrakennuksessa, konepajateollisuudessa, selluloosa- ja paperi- sekä kaapeliteollisuudessa. Niiden kaupalliset sopimukset eivät ole enää erillisiä ja ohimeneviä myynti- ja ostotoimituksia, vaan suuressa määrin naapurimaiden välistä vakiintunutta ja vakaata työnjakoa joka on edullista niin Neuvostoliitolle kuin Suomellekin.

Kuten eräiden tunnettujen suomalaisten taloustieteilijäin hiljattain ilmestyneessä teoksessa "Metalliteollisuus Suomen talouselämässä" todetaan, on työllisyyden kasvunvauhti, työn tuottavuus ja erittäinkin tuotteiden jalostusaste metallinjalostusteollisuudessa ollut sodanjälkeisellä kaudella korkeampi kuin muilla teollisuusaloilla nimenomaan sen ansiosta, että on saatu aikaan vakaat taloudelliset yhteydet Neuvostoliittoon ja muihin sosialistisiin maihin. Suomen metalliteollisuuden nopeutetun kehittämisen välttämättömyys on synnyttänyt tuotannon laajemman yhteistoiminnan ja erikoistumisen, ja sillä on ollut suotuisa vaikutus muiden talousalojen kehitykseen, se on edistänyt maan teollistumista, nykyaikaisen monipuolisen teollisuuden muotoutumista ja lujittanut maan taloudellista itsenäisyyttä.

Hallitusten kesken solmittujen kauppasopimusten lisäksi on olemassa Suomen ja Leningradin välistä kaupankäyntiä. Viime vuosina se on siinä määrin kehittynyt, että Lenfintorg-yhtymän kauppavaihto oli vuonna 1963 jo yli 6 miljoonaa ruplaa, s.o. yli kolminkertainen vuoteen 1960 verrattuna, jolloin Lenfintorg vasta aloitti toimintansa.

Ne kuluneet 17 vuotta, jotka Neuvostoliiton ja Suomen välinen sopimus on ollut voimassa, vahvistavat havainnollisesti sen olevan vankkana pohjana naapurimaiden kaikkien yhteistyömuotojen menestyksellistä kehittymistä varten niiden humaanien päämäärien nimessä, joita ovat molempien kansojen hyvinvointi ja rauhantilan vakiintuminen Pohjois-Euroopassa.

Se tosiasia, että erilaisin tavaroin lastattuja junia, laivoja ja autoja kulkee jatkuvasti Suomen ja Neuvostoliiton välillä, ettei näiden maiden välisellä rajalla rakenneta sotatukikohtia, vaan teollisuuslaitoksia, voimalaitoksia ja teitä sekä uitetaan puutavaraa, on osoituksena paitsi laajoista taloudellisista yhteyksistä, myös havainnollinen esimerkki siitä miten kaikki maat sosiaalisten ja talousjärjestelmiensä erilaisuudesta huolimatta voivat ja niiden tulisi rakentaa keskinäiset suhteensa.

J. Piskulov

SAIMAAN KANAVALLA

Neuvostoliiton ja Suomen välisessä yhteistoiminnassa on varsin tärkeä sopimus Neuvostoliitolle kuuluvan Saimaan kanavan osan sekä Malyi Vysotskin (Ravansaaren) vuokraamisesta Suomelle. Tällä teolla Neuvostoliitto osoittaa ymmärtämystä ystävällismielistä naapurimaataan kohtaan, joka pyrkii kehittämään Itä-Suomen talouselämää. Neuvostoliiton tavoitteena ei suinkaan ollut minkäänlainen taloudellinen hyöty. Riittänee kun mainitsee, että sopimuksen mukaan saatava vuokra riittää ainoastaan niiden kulujen peittämiseen, joita kanavan vuokraamiseen liittyy.

Tämän tärkeän vesitien avaaminen on oleva erittäin merkittävä Suomen taloudelliselle kehitykselle. Saimaan kanavan sulut avatessamme me siten avaamme Suomen suurimmalla vesistöalueella toimivien teollisuuslaitosten portit suoraan ulkomaailmaan, totesi Suomen entinen ulkoministeri Veli Merikoski esitellessään sopimusta eduskunnalle ratifioitavaksi.

Vuoden 1963 elokuun 23. päivänä voimaan tulleen sopimuksen ehtojen mukaisesti Suomi sai käyttöönsä kanavan Neuvostoliiton puoleisen osan rantakaistoineen sekä Malyi Vysotskin saaren. Kanavan leventämisen sekä sulkujen uusimisen jälkeen voivat kanavaa pitkin kulkea 1 500 — 1 800 tonnin kantoiset joki- ja merialukset, jotka pystyvät kuljettamaan tavaraa Saimaan vesistöjen satamista suoraan Itämeren ja Pohjanmeren satamiin ilman välilastausta.

Rajapuomi aukeaa ja rakennustarvikkein lastatut suomalaiset kuorma-autot vierivät Neuvostoliiton alueelle.

Neuvostoliiton Saimaan kanavan valtuutettu G. Pjasentski, Suomen valtuutettu Urho Kiukas ja rakennustyömaan päällikkö Alton Ortamo tutkivat rakennustyökarttaa.

Saimaan kanavan rakennustyömaan Lietjärven tukikohtaa.

Suomalaisilla lehtimiehillä on ollut tilaisuus tutustua kanavatöihin. Valokuvaajia Taipaleen sulun luona.

Kanavan pituudeksi meriväylineen tulee silloin 52,7 km. Saimaan vesistön väylien syventämisen ja tarvittavien laitteiden rakentamisen ansiosta pääsevät laivat 315 kilometrin päässä kanavasta oleviin järvisatamiin, aina Savonlinnaan, Joensuuhun ja Varkauteen saakka.

Kanavan kunnostamiseen kuluu 5 vuotta. Neuvostoliiton puoleisessa osassa ovat parhaillaan käynnissä laajat valmistelutyöt. Neuvostoliittolaisen osapuolen avustaessa aktiivisesti suoritetaan siellä menestyksellisesti sopimuksen edellyttämiä käytännöllisiä tehtäviä. Neuvostoliittolaiset asiantuntijat ovat tutustuneet suomalaisten laatimaan kunnostustöiden yleissuunnitelmaan ja hyväksyneet sen eräin täydennyksin. Vuoden 1963 lopulla ensimmäinen tutkijaryhmä kävi tutustumassa kanavaväylään. Suomen Neuvostoliitolta vuokraamalla alueella on suomalaisten työläisten lukumäärä nykyisin jo lähes tuhat miestä. Heitä varten on rakennettu kaksi asuma-aluetta. Valtakuntien rajalta Brusnitshojeen (Juustilaan), joka on kanavan vuokratun osan päätepiste, ulottuva 22 kilometrin pituinen autotie on jo valmis. Joitakin aikoja sitten aloitettiin työt Lietjärven ja Pällin sulkujen välisellä osuudella. Kanavan varrella vedetään sähköjohtoa ja puhelinkaapelia ja raivataan metsää ja pensaikkoa tarvittavista kohdista.

Jatkuu siv. 13

Suomalaisten ja neuvostoliittolaisten asiantuntijain tapaaminen rakennustöiden merkeissä. He ovat juuri pohtineet Neuvostoliitosta tuotavien rakennustarvikkeiden toimittamiseen liittyviä kysymyksiä. Vasemmalta oikealle: johtaja A. N. Blinov, Neuvostoliitolta vuokratun alueen rakennustöiden johtaja Matti Jokinen, Lenfintorgin apulaisjohtaja I. V. Kleonin ja rakennustyömaan päällikkö Alton Ortamo.

Täydellä teholla ovat käynnissä rakentustyöt Saimaan kanavalla, jonka Neuvostoliiton puoleisen osan Suomi on vuokrannut käyttöönsä. Rakennustyössä on mukana sekä suomalaisia että neuvostoliittolaisia.

Kiinnitin huomiota New York Timesin toimitusartikkeliin neuvostoliittolaisten kosmonauttien Pavel Beljajevin ja Aleksei Leonovin uroteon jälkeisenä päivänä. Tuo johtava amerikkalainen lehti kirjoitti, että olisi jo aika yhdistää molempien maitten ponnistukset avaruustutkimuksessa. Lehti moitti Neuvostoliiton johtoa siitä, että se muka ei osoita olevan riittävän valmis siinä suhteessa.

Mutta sellaisen kuvitteleminen, että yhteistoiminta avaruudessa voisi kehittyä menestyksellisesti siitä riippumatta, mitä maan päällä tapahtuu, on vähintäänkin naiivia.

BREZHNEVIN VAROITUS

On täysin lainmukaista, ettei Punaisella torilla Neuvostoliiton uuden rauhanomaisen avaruusvoiton kunniaksi järjestetyssä suuressa kansalaiskokouksessa voitu vaieten sivuuttaa maanpäällisiä asioita. Ja nämä asiat voisivat olla paremminkin, kuten Leonid Brezhnev kokouksessa pitämässään puheessa mainitsi.

Yhdysvallat kärjistää jatkuvasti tilannetta Vietnamissa. Se pommittaa yhä ankarammin vapautettuja alueita, joiden asujamisto ei tunnusta Saigonin nukkehallituksen valtaa. Amerikkalaiset pommit, kaasu ja napalmpommit eivät sääli enempää lapsia, naisia kuin vanhuksiakaan. USA:n ilmavoimat tekevät säännöllisesti hyökkäyksiään Vietnamin demokraattisen tasavallan alueelle.

Amerikan Saigonin suurlähettiläs, kenraali Maxwell Taylor lausui haastattelussa, että Yhdysvallat ei poistu Etelä-Vietnamista, mutta ei aio sotkeutua myöskään kolmanteen maailmansotaan. Pentagoniin läheisissä suhteissa oleva tarkkailija Joseph Olsop kirjoittaa, että Washingtonissa on keksitty Vietnamissa harjoitettavan "tarkkaan annostellun painostuksen" politiikka.

On suorastaan ihmeteltävää, kuinka huonosti amerikkalaisen sotilasjohdon edustajat käsittävät alkuvoimaisuutta, jonka nimenä on sota.

Leo Tolstoin kuuluisassa romaanissa "Sota ja rauha" kuvataan preussilaista koulukuntaa edustavaa henkisesti ahdaskatseista sotapäällikköä, joka on vakuuttunut, että taistelu kehittyy täsmälleen hänen käskyjensä mukaisesti: "ensimmäinen kolonna marssii . . . toinen kolonna marssii". Sitten hän ihmettelee kovasti, kun taistelun tuoksinassa hänen käskynsä jäävät vain paperipalaksi.

Miten se muistuttaakaan Pentagonin kenraalien tekoja! Heistä tuntuu, että he ovat suunnitelmissaan ottaneet lukuun kerrassaan kaiken: dollarit ja lentokoneet, sotilaat ja napalmpommit. Mutta he unohtavat Vietnamin kansan, muiden sosialististen maitten kansat.

Neuvostoliittolaiset ovat ilmaisseet solidaarisuutensa Vietnamin kansalle. Puheessaan Brezhnev korosti Neuvostoliiton ryhtyvän toimenpiteisiin Vietnamin demokraattisen tasavallan puolustuskyvyn voimistamiseksi. Neuvostoliiton keskuselimiin on saapunut paljon ilmoituksia neuvostokansalaisilta, jotka haluavat osallistua taisteluun Vietnamin kansan vapauden ja riippumattomuuden puolesta.

Leonid Brezhnev viittasi myös vakavaan vaaraan, joka uhkaa Euroopan turvallisuutta: eräät länsivallat aikovat antaa Bonnin revanshipoliitikoille mahdollisuuden päästä käsiksi atomiaseisiin niinsanottujen NATO:n ydinvoimien välityksellä. Brezhnev varoitti sellaisten suunnitelmien laatijoita, että mikäli ne toteutetaan, ryhtyvät sosialistiset valtiot vastatoimenpiteisiin oman turvallisuutensa ja toisten rauhantahtoisten maiden turvallisuuden varmistamiseksi.

"Me olemme monesti sanoneet, ettei Neuvostoliitto vastusta hyviä suhteita USA:n samoin kuin minkään muunkaan maan kanssa, sanoi Brezhnev. — Kaikkien tulee kuitenkin tietää, ettei Neuvostoliitto koskaan salli oikeutettujen turvallisuusetujensa eikä ystäviemme ja liittolaistemme turvallisuusetujen loukkaamista Euroopassa tai muualla maailmassa".

PENTAGONIN "HYVÄÄ" KAASUA

Kun tuli julkisuuteen tieto siitä, että USA:n asevoimat ovat Etelä-Vietnamissa käyttäneet myrkkyaineita, ryhtyivät viralliset henkilöt Washingtonissa puolustautumaan. Heidän sanontansa mukaan eivät käytetyt kaasut ole tappavia, vaan aiheuttavat "ainoastaan" kyynelnesteen vuotamista, pahoinvointia, vatsa- ja suolistosairauksia ja lisäksi tilapäistä sokeutta.

Tosin lapsi tai terveydeltään heikko aikuinen saattaa tämän takia kuollakin, mutta siitä eivät Pentagonin kenraalit piittaa. Ulkoministeriön lehdistösihteeri sanoi tiedotustilaisuudessa myrkyllisten aineiden käyttöä jopa "inhimilliseksi". Lehdet alkoivat levittää tätä hänen sanontaansa. Niin pitkälle ihminen saattaa kaksinaamaisuudessaan mennä!

Asia on kuitenkin niin, ettei kukaan ole antanut Yhdysvalloille oikeutta määritellä mitkä myrkylliset aineet ovat "inhimillisiä" ja hyviä ja mitkä eivät. Erotuksetta kaikkien myrkyllisten aineiden käyttö on niiden moraali- ja oikeusnormien karkeaa loukkaamista, jotka ihmiskunta on säätänyt taistelussaan sodankäynnin julmuuksia vastaan.

Tästä puhutaan neuvostohallituksen Yhdysvalloille lähettämässä nootissa.

Aloittamalla kyynelkaasusta päädytään helposti tappaviin kaasuihin — myrkyllisiin, tukahduttaviin ja muihin.

Kun ihmiskunta on saavuttanut jotakin — vaikkapa vasta varsin vähänkin — taistelussa sodankäynnin julmuuksia vastaan, ei 20. vuosisadan jälkipuoliskolla pidä aloittaa takaisinpäin menoa. Ihmiset eivät anna anteeksi niille, jotka tallaavat jalkoihinsa oikeuden ja moraaliperusteet.

SAMAN KETJUN RENGAS

Länsi-Saksan liittopäivät tekivät minun mielestäni häpeällisen päätöksen natsisotarikollisten syytteeseenpanoaikaa koskevassa kysymyksessä. Päätös loukkaa natsismin uhrien muistoa.

Palautan mieliin, mistä tämä alkoi. Marraskuussa Bonnin hallitus päätti lopettaa vuoden 1965 toukokuusta lähtien natsirikollisten oikeudelliseen syytteeseen panemisen rikosten vanhenemisajan umpeenmenemisen johdosta. Natsien petomaisia julmuuksia verrataan tavallisiin kriminaalirikoksiin, joista Länsi-Saksan lakien mukaan nostetaan syyte korkeintaan 20 vuoden kuluessa.

Toisin sanoen sotarikollisille valmisteltiin armahdusta. Koko maailmassa nousi suuttumuksen myrsky. Silloin Bonnin hallitus päätti vetäytyä liittopäivien selän taakse jättämällä asian niiden käsiteltäväksi. Maaliskuun 10. päivänä liittopäivät aloittivat asian käsittelyn. Lyhyen keskustelun jälkeen asia lähetettiin lakivaliokuntaan. Se valmisteli lakiesityksen, jonka liittopäivät hyväksyivät maaliskuun lopulla. Päätöksen mukaan natsirikollisten syytteeseenpanoaikaa jatketaan vuoden 1970 tammikuuhun.

Oliko tämä perääntymistä maailman julkisen mielipiteen edessä! Ei, vaan pikemminkin sen pilkkaamista. Vajaan viiden vuoden kuluttua pääsevät väärennettyjen passien suojassa piileskelevät natsipyövelit Bonnin valtakunnan tasa-arvoisiksi kansalaisiksi omilla oikeilla nimillään. He saavat järjestää muistelmailtoja, julkaista muistelmiaan, pitää julkisia esitelmiä aiheesta "Syklon-kaasun paremmuus sotavankien tappamisessa".

Sanotaan joidenkin johtavien natsirikollisten, esimerkiksi Martin Bormanin, onnistuneen paeta. Mikäli niin on, he voivat vuonna 1970 palata takaisin aktiiviseen poliittiseen toimintaan Länsi-Saksassa.

Herää kysymys, miksi Bonn ryhtyi tällaiseen toimenpiteeseen, joka kompromettoi Länsi-Saksan jopa sen monien lännessä olevien ystävienkin silmissä! Vastaus siihen löytyy: sotarikollisten armahduksen valmistelu ja Bonnin linja uuden sodan valmisteluissa Euroopan rajojen uudelleenmääräämiseksi ovat saman ketjun renkaita.

T a r k k a i l i j a

SUOMALAIS-UGRILAISTEN KIELTEN TUTKIMINEN NEUVOSTOLIITOSSA

J. S. Jelisejev
Filologian kandidaatti

Neuvostoliitto on monikansainen valtio. Siellä puhutaan noin 130 kieltä, jotka lasketaan kuuluviksi eri kieliryhmiin – indoeurooppalaiseen ja turkkilaiseen, kaukasialaiseen ja mongolilaiseen, samojedien sekä tunguusilais-mandzhurialaiseen. Neuvostoliitosta tapaa kaikki 18 suomalais-ugrilaista kieltä. Niitä puhuvat eestiläiset ja mordvalaiset, karjalaiset ja suomalaiset, marit (tsheremissit) ja komisyrjäänit, udmurtit (votjakit) ja komi-permiläiset, hantit (ostjakit) ja mansit (voguulit).

Näin runsas suomalais-ugrilaisten kielten esiintyminen herättää tietysti suurta kiinnostusta Neuvostoliiton kielitieteilijöissä. He jakavat suomalais-ugrilaiset kielet useampaan alaryhmään kielten läheisen sukulaisuuden perusteella, vaikka erinäisissä tapauksissa niiden rajat ymmärrettävästi ovat hieman varauksellisia.

Millaisia nuo ryhmät ovat? Ensiksikin itämerensuomalainen ryhmä, johon me luemme suomen, karjalan, vepsän, vatjan, inkerin, eestin ja liivin kielet. Hieman erikoisasemassa tässä on saamen (lappalaisten) kieli. Sitten tulee volgalainen ryhmä: mordvan kaksi päämurretta ersä ja moksha, marin (tsheremissin) kielen eri murteiden kaksi pääryhmää: läntinen ja itäinen. Kolmas on permiläinen ryhmä: komi-syrjäänin, komi-permiläinen ja udmurtien (votjakin) kielen. Lopuksi neljäs aliryhmä – ugrilainen – johon kuuluvat unkari, hantin (ostjakin) ja mansin (vogulin) kielet.

Meidän näkökannaltamme tällainen jaottelu antaa mahdollisuuden päästä suurempaan tehokkuuteen historiallisissa vertailututkimuksissa. Tutkiessaan esimerkiksi itämerensuomalaista aliryhmää kielentutkijamme saavat selville historiallisia tosiasioita siihen kuuluvien kielten yhteisyydestä ja voivat tutkia aikakautta, jolloin peruskieli – itämerensuomalainen kieli – ei vielä ollut jakautunut nykyisiin itämerensuomalaisiin kieliin. Sisällyttäessään edelleen tutkimuspiiriinsä volgalaisen kieliryhmän saavat tiedemiehet mahdollisuuden tutkia vielä kaukaisempaa historian kautta – itämerensuomalais-volgalaisen kieliyhteisyyden kautta.

Neuvostoliiton suomalais-ugrilaisten kielten tutkijat tekevät tutkimustyötään fonetiikan historian, kieliopin historian ja leksikologian historian aloilla. Vertailevan historiallisen tutkimuksen alalta voidaan mainita useita tutkimustöitä, joita on viime vuosina kirjoitettu SNTL:n tiedeakatemian kieli-instituutissa. B. Serebrennikov esimerkiksi on julkaissut kaksi tutkimustaan: "Bermiläisten kielten morfologian historia" ja "Ajan kategoria itämerensuomalaisissa kielissä". V. Lytkin on tutkinut permiläisten kielten historiallisen vokaaliston ongelmaa. Instituutissa jatketaan mordvan kielen morfologian historian ja itäisten suomalaisten kielten etymologisen sanaston tutkimustyötä. Marin tieteellisessä tutkimuslaitoksessa Ioshkar-Olan kaupungissa on julkaistu I. Galkinin tutkimustyö marin kielen kieliopin historiasta.

Antaessaan suuren merkityksen suomalais-ugrilaisten kielten luokittelulle historiallista tutkimusta varten Neuvostoliiton kielitiede pitää yhtä tärkeänä toistakin luokittelua, joka jakaa kielet vanhastaan kirjakielen omaaviin, myöhemmin kirjakielen saaneisiin ja ilman kirjakieltä oleviin.

Kaikista 18 suomalais-ugrilaisista kielistä me sijoitamme jo varhain kirjakielen saaneisiin kolme kieltä – unkarin, suomen ja eestin. Myöhemmin kirjakielen saaneita kieliä on 9 – ersämordva ja mokshamordva, itäinen ja läntinen mari, komi-syrjääni, komi-permi, udmurtin, hantin ja mansin kieli. Muut 6 kieltä – karjala, vepsä, inkeri, vatja, liivin ja saamen kieli – ovat kirjakielettömiä. Myöhemmin kirjakielen saaneita kieliä tutkiessaan neuvostoliittolaiset tiedemiehet pitävät kaikkein ajankohtaisimpina ongelmina kirjakielen normittamiskysymyksiä, terminologian kehittämistä, samoin kuin normatiivisten kielioppien ja sanakirjojen laatimista. Vanhastaan kirjakielen omaaville kielille nämä ongelmat ovat tietenkin vähemmän tärkeitä, ja kirjakielettömille kielille niillä ymmärrettävästi ei ole mitään merkitystä.

Neuvostoliitossa on viime vuosina julkaistu useita fundamentaalisia kirjakielten kielioppeja. Ioshkar-Olassa on ilmestynyt "Marin nykykieli (morfologia)" , ja Saranskissa – "Mordvan kielioppi", Kudymskarin kaupungissa on ilmestynyt kirja "Komipermin kieli", ja Izhevskissä "Nykyudmurtian kielioppi (fonetiikka ja morfologia)". Tämän työn on suorittanut suuri joukko tiedemiehiä, muun muassa professorit N. Pengitov, M. Koljadenkov, V. Lytkin ja P. Perevoshtshikov – kaikki Neuvostoliitossa tunnettuja kielitieteilijöitä. Sitä paitsi on ilmestynyt monia ja erilaisia kirjoja kieliopillisista osakysymyksistä.

Paljon työtä suoritetaan myös sanakirjatoiminnan alalla. Aikaisemmin laadittiin kirjakielille opetustarkoituksia varten pieniä (alle 15 000 sanan) sanakirjoja. Nykyisin meillä on jo suuria sanakirjoja, kuten Komilais–venäläinen sanakirja, jossa on 25 000 sanaa ja Venäläis–suomalainen sanakirja, jossa on 61 000 sanaa. Painovaiheessa on Venäläis–marilainen sanakirja, painokuntoon saatettuna Venäläis–komilainen sanakirja ja piakkoin saadaan valmiiksi mansilais–venäläisen sanakirjan käsikirjoitus sekä valmistellaan moniosaista mordvan kielten selittävää sanakirjaa.

Kaikki nämä teokset ovat hyvänä pohjana työssä nuorempien kirjakielten alalla, muun muassa niiden täydentämisessä, jota tullaan voimaperäisesti jatkamaan.

Neuvostoliiton kielitieteilijät tekevät paljon myös sen hyväksi, että suomalais-ugrilaisia kansoja autettaisiin venäjän kielen oppimisessa, joka Neuvostoliitossa on kansallisuuksienvälisen kanssakäymisen kieli. Tässä yhteydessä kannustetaan kaikin tavoin äidinkielen ja venäjän kielen vertailevaa tutkimustyötä. On otettu tavoit-

Jatkuu siv. 12.

TUTTAVUUDESTA YSTÄVYYTEEN

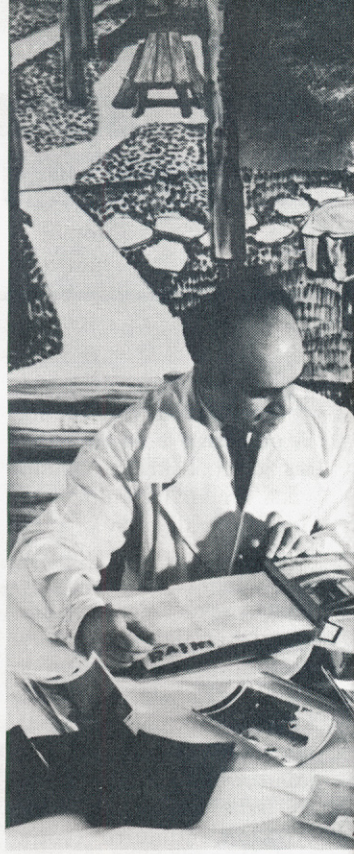

Moskovan asemakaavoitusinstituutin työntekijäin osaston puheenjohtaja Grair Vartanov.

ERÄS SNTL—SUOMI-SEURAN RYHMÄJÄSEN

Tämä sattui viime kesänä. Eräässä kokouksessaan SNTL–Suomi-seuran hallitus käsitteli Moskovan asemakaavoitussuunnitteluinstituutin työntekijäin jäsenanomusta. Hallitus hyväksyi yksimielisesti anomuksen.

Instituutin, jonka perusjoukkona ovat arkkitehdit, hyväksyminen seuraan oli täysin luonnollista. Moskovalaisten ja suomalaisten arkkitehtien kesken on jo kauan vallinnut hyvä kanssakäyminen. Monia instituutin työntekijöitä on käynyt Suomessa, ja suomalaisia valtuuskuntia ja turistiseurueita on usein vieraillut tuossa instituutissa. Nuo tapaamiset ovat edistäneet kokemusten vaihtoa neuvostoliittolaisten ja suomalaisten arkkitehtien ja rakentajien välillä.

SNTL–Suomi-seuran uudella jäsenellä on sen toimintaa johtava elin, jonka puheenjohtajaksi on valittu insinööri Grair Vartanov.

– Liittyessään ryhmäjäsenenä seuraan instituuttimme virkailijat asettivat tehtäväkseen Neuvostoliiton ja Suomen kansojen välisen yhteisymmärryksen edistämisen, – toteaa insinööri Vartanov. – Suhteet maittemme välillä ovat ystävälliset ja meidän pitää pyrkiä siihen, että ystävyys vuosi vuodelta laajenisi ja kävisi vankemmaksi. Siinä mielessä meillä on laaja työkenttä. Lyhyesti sanottuna lähitulevaisuuden ohjelmanamme on molempien maiden arkkitehtien ja rakentajien luovan kanssakäymisen jatkaminen, valtuuskuntien ja turistiseurueiden vaihtaminen, näyttelyjen järjestäminen ja muut sellaiset toimenpiteet, jotka tähtäävät ystävyytemme lujittamiseen.

Instituutissa työskentelee kolmisensataa suunnittelijaa, arkkitehtiä, taloustieteilijää ja muuta spesialistia. He joutuvat pohtimaan monia Neuvostoliiton pääkaupungin rakennustoimintaan ja asemakaavoitukseen liittyviä ratkaisuja. Työtä on runsaasti, sillä Moskovassa rakennetaan vuosittain 115 000–120 000 uutta asuntoa, huomattava määrä kouluja, sairaaloita, tavarataloja ja elokuvateattereita. Kolmisenkymmentä vuotta sitten laaditun Moskovan ensimmäisen asemakaavan mukaan on rakennettu kaakkoisosan asuma-alueet, jossa nykyisin on puolisen miljoonaa asukasta, uusia metron linjoja, Leningradin ja Kutuzovin valtakadun arkkitehtoonin kokonaisuus, Luzhnikin urheilulaitoskompleksi ja muita uudisrakennuksia.

Mutta rakennustoiminnan luonne muuttuu jatkuvasti, tulee parannuksia, aletaan käyttää uusia rakennusaineita ja samalla myös arkkitehtuurissa tapahtuu muutoksia, etsitään uusia, paremmin nykyaikaa vastaavia muotoja. Parhaillaan instituutissa valmistellaan uutta asemakaavasuunnitelmaa, joka ulottuu aina vuoteen 1980 saakka. Osa siitä toteutetaan käytännössä jo vuosina 1966–70.

Paljon työtä tämän suunnitelman hyväksi on tehnyt arkkitehti Irina Konjukova, johon tutustuin eräässä instituutissa pidetyssä Suomen ja Neuvostoliiton ystävyystilaisuudessa. Hän on instituutin SNTL–Suomi-Seuran johtokunnan jäsen. Irina Konjukova on vasta kolmisen vuotta sitten päättänyt Moskovan arkkitehtuurikorkeakoulun kaupunkirakennustiedekunnan, mutta on jo saavuttanut menestystä työssään.

Moskovan keskustan uudistamissuunnitelman mukaan laaditun pienoismallin ääressä Irina Konjukova innostuneesti kertoili minulle miten se tapahtuu ja mitä jo nyt on tekeillä. Esimerkiksi erään keskustan valtaväylän, Kalininprospektin, joka alkaa Kremlin muurien luota, uudelleenrakentaminen on alulla, sen varelle rakennetaan 16- ja 24-kerroksisia taloja. Tietenkin Moskovaan rakennetaan asuintalojen lisäksi myös monia hotelleja ja teattereita. Esimerkiksi Moskovan Taiteellinen teatteri ja kuuluisa Tretjakovin taidegalleria pääsevät muuttamaan uusiin suojiin.

Irina Konjukova työskentelee toimistossa, jonka tehtävänä on suunnitella Moskovan länsilaidalle tuleva noin 80 000 asukkaan asumalähiö. Sinne suunnitellaan rakennettavaksi jopa 16-kerroksisia asuintaloja. Metron maanalainen rautatie yhdistää asu-

malähiön kaupungin keskustaan. Sinne tulee suuri puisto ja soutukanava, jonka oikeanpuoleiselle korkealle rannalle rakennetaan useita hiihtomäkiä.

– Muuten, työssäni otan jossain määrin huomioon myös suomalaisten ammattitovereitteni saamia kokemuksia, – sanoo Irina.

Irina Konjukova samoin kuin Grair Vartanov ja arkkitehti Andrei Tshuvelev ovat käyneet Suomessa. Suomen kaupunkien nähtävyyksiin ja kulttuurielämään tutustumisen ohella hän, kuten toisetkin moskovalaiset arkkitehdit, tunsi tietysti suurta kiinnostusta suomalaiseen arkkitehtuuriin ja rakennustapaan. Irina antoi tunnustusta suomalaisille ammattitovereilleen.

– Minua on jo kauan kiinnostanut suomalainen arkkitehtuuri, – kertoi Irina Konjukova. – Mutta Suomeen olen aikaisemmin tutustunut vain julkaisujen sekä siellä käyneiden ihmisten kertomusten perusteella.

Suuren vaikutuksen häneen teki Salpausselän rinteellä sijaitsevan Lahden asemakaavasuunnittelu, samoin kuin Helsingin liepeillä sijaitsevat Otaniemi ja Tapiola.

Paljon samantapaisia kiittäviä lausuntoja ulkomaiden arkkitehtien töistä kuulin myös arkkitehti Andrei Tshuvelevilta. Suomen matkallaan hän valmisti filmin Suomen arkkitehtuurista. Se sai ensimmäisen palkinnon eräässä Moskovassa järjestetyssä harrastelijain filmikilpailussa, ja sitä on monet kerrat esitetty Neuvostoliiton ja Suomen ystävyystilaisuuksissa niin instituutissa kuin myös Moskovan muissa suunnittelulaitoksissa.

Toivotamme Moskovan asemakaavasuunnitteluinstituutin työntekijöille jatkuvaa hedelmällistä yhteistyötä suomalaisten ystäviensä kanssa.

V. Gorbatov

A. P. Grebnev:

IV KANSAINVÄLINEN ELOKUVAFESTIVAALI MOSKOVASSA 5-20.7. 1965

Moskovassa on toimeenpantu jo kolme elokuvataiteen katselmusta, nimittäin vuosina 1959, 1961 ja 1963. Moskovan elokuvafestivaali on eräs kaikkein nuorimmista elokuvan foorumeista mutta se on jo ehtinyt hankkia itselleen laajakantoista suosiota ja siitä on kehittynyt kaikkein edustavimpia festivaalien joukossa. Tässä mielessä riittää toteamus, että kun Moskovan ensimmäisessä elokuvafestivaalissa oli edustettuna 44 maata, niin sitä seuraavassa oli osanottajamaiden lukumäärä ylittänyt 50.

Festivaalin sääntöjen mukaan voi jokainen maa lähettää festivaaliin yhden kokoillan elokuvan ja yhden lyhytelokuvan miltä tahansa alalta — dokumentti-, taide- tai yleistajuisen tieteellisen elokuvan. Jokainen maa, joka on ilmoittanut haluavansa osallistua festivaaliin voi lähettää siihen kolmihenkisen viralisen valtuuskunnan. Näytelmäelokuvien kilpailuesitykset tapahtuvat 6.000 paikkaa käsittävässä Kremlin kongressipalatsissa. Lyhytelokuvien kilpailuesitykset toimeenpannaan elokuva-alan keskustalossa. Ilmoitettujen elokuvien tulee olla valmistettuja 18 kuukauden aikana ennen festivaalin alkua siten, ettei niitä ole aikaisemmin esitetty minkään muun kansainvälisen elokuvafestivaalin yhteydessä. Kaikki kansainvälisen elokuvafestivaalin ohjelmistoon sisällytetyt elokuvat toimitetaan originaaliversiona, näytelmäelokuvat varustettuina venäjänkielisillä teksteillä. Poikkeuksia tähän voi myöntää vain järjestelykomitea. Festivaaliin osallistumaan pyrkivän maan tulee virallisesti ilmoittaa tästä järjestelykomitealle viimeistään kahta kuukautta ennen festivaalin alkamista.

Kilpailuun osallistuvien elokuvien ohella festivaalin aikana järjestetään myös elokuvien esityksiä kilpailun ulkopuolella.

Festivaalin aikana avataan Kremlin kongressipalatsissa mainostoimisto ja eräällä Moskovan aukiolla järjestetään elokuvafestivaaliin osallistuvien elokuvien näyttely.

Festivaalin tuomaristo on erittäin edustava. Sen jäseninä ovat eri maiden kulttuurin huomatuimmat edustajat. Kokoillan elokuvien tuomariston johdossa on elokuvaohjaaja Sergei Gerasimov, ja lyhytelokuvien elokuvaohjaaja Roman Karmen. Tuomariston tehtävänä on määritellä arvokkaimmat elokuvateokset, ja pääpalkinnon — Grand Prix'n ohella määrätä vielä kuusitoista kulta- ja hopeapalkintoa.

Moskovan elokuvafestivaalissa ovat korkealle kehittyneen elokuvatuotannon omaavien maiden ohella edustettuina myös sellaiset maat, jotka ovat vasta hiljattain itsenäistyneet ja ryhtyneet luomaan ensimmäisiä elokuviaan. Näiden maiden kannustamiseksi on tänä vuonna ensimmäisen kerran perustettu kulta- ja hopeapalkinnot "Parhaasta elokuvateoksesta maassa, jossa on kehittymässä kansallinen elokuvatuotanto" . . .

Festivaalin aikana palkitaan ohjaajien, kuvaajien ja näyttelijöiden parhaat työt, parhaat lavasteet, parhaat katsaus- ja dokumenttielokuvat, yleistajuiset tieteelliset, piirretyt ja muita aloja edustavat elokuvat.

Moskovan elokuvafestivaalin tarkoituksena on elokuvataiteen parhaitten töitten löytämisen ja kannustamisen ohella kehittää eri maiden elokuva-alan toimihenkilöiden yhteistyötä. Tähän suuntaan vaikuttavat elokuva-alan henkilöiden lukuisat kohtaamiset, eri valtuuskuntien lehdistötilaisuudet ja vapaat keskustelut elokuvataiteen ajankohtaisista ongelmista. Festivaalin osanottajilla ja vierailla — ohjaajilla, näyttelijöille, ulkomaisten yritysten ja vuokraamoiden edustajilla, arvostelijoilla ja lehtimiehillä — on tilaisuus tutustua Neuvostoliiton elokuvastudioihin, elokuva-alan opetuslaitoksiin ja suorittaa retkiä. Festivaalin päätyttyä Neuvostoliiton elokuva-alan henkilöiden tarkoituksena on kutsua vieraansa Leningradiin, Kieviin, Minskiin, Tashkentiin, Tbilisiin ja muihin kaupunkeihin.

Kuvamme esittelevät eri tilaisuuksia ja tapaamisia, joita Neuvostoliitossa on ollut ystävyyssopimuksen vuosipäivänä eri vuosina.

YSTÄVYYSSOPIMUKSEN VUOSIPÄIVÄ

← Suomen ja Neuvostoliiton ystävyyssopimuksen 15-vuotispäivän merkeissä järjestettiin vuoden 1963 huhtikuun 5. Kremlin teatterisalissa juhlatilaisuus.

→ Juhlatilaisuuden puhemiehistö.

→ Viime vuonna vieraili ystävyyssopimuksen 16-vuotispäivän merkeissä Neuvostoliitossa Suomi—Neuvostoliitto-Seuran valtuuskunta, johon kuuluivat kansanedustajat Gunnar Henriksson, Veikko Savela ja Leo Suonpää.

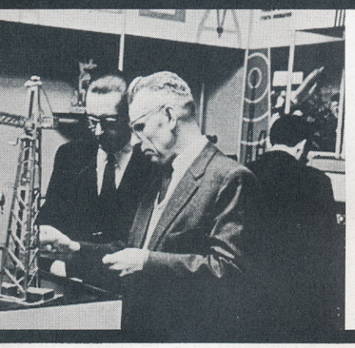

← ← Viime vuonna järjestettiin ammattikoulujen keskustalolla Suomen ja Neuvostoliiton nuorison ilta. Vierailla oli tilaisuus tutustua myös opiskelijoiden töiden näyttelyyn.

← Ystävyysjuhlissa esiintyy aina neuvostoliittolaisia ja suomalaisia taiteilijoita.

→ SNTL—Suomi-Seuran varapuheenjohtaja Nikolai Danilov (toinen vas.) keskustelussa suomalaisten vieraiden kanssa.

SAIMAAN KANAVALLA

Jatkoa siv. 6.

Saimaan kanavan kunnostamistöissä on mukana neuvostoliittolaisia laitoksia. Suomalais-neuvostoliittolainen sekakomissio sai viime joulukuussa valmiiksi työnsä vuokra-alueen rajojen merkitsemisessä. Hieman aikaisemmin tuli voimaan pöytäkirja, jonka mukaan vuokra-alueen rajaa hieman muutetaan Nuijamaajärven alueella. Neuvostoliittolainen osapuoli myöntyi siinä suomalaisten toivomukseen. Neuvostoliittolaiset insinöörit ovat valmistaneet piirustukset 25 korkeasta rautatiesillasta ja maantiesillasta, jotka rakennetaan entisten nelimetristen tilalle. Viime vuoden lopulla tehtiin Neuvostoliiton ja Suomen kesken sopimus, että neuvostoliittolaiset rakennusjärjestöt rakentavat kyseiset sillat.

Suuren työn kanava-alueen puhdistamisessa sodan jäljiltä ovat suorittaneet neuvostoliittolaiset pioneerijoukot, jotka ovat tehneet vaarattomiksi yli 1 800 sodan aikana sinne jäänyttä ammusta ja miinaa.

Neuvostoliittolaiset merentutkimus- ja suunnitteluinstituutti Lenmorprojekt on tutkinut Saimaan kanavan väylän sekä laatinut selostuksen kanavasta Juustilasta nykyisin käytössä olevaan Viipurin ja Uuraan avoväylään saakka ja luovuttanut se suomalaisille.

Saimaan kanava kunnostavien suomalaisten ja neuvostoliittolaisten yhteistyö on havainnollinen osoitus niiden rauhanomaisen rinnakkainolon periaatteiden elinvoimaisuudesta, jotka ovat perustana Neuvostoliiton ja Suomen väliselle sopimukselle ystävyydestä, yhteistoiminnasta ja keskinäisestä avunannosta.

I. Morev

SUOMALAIS-UGRILAISTEN KIELTEN TUTKIMINEN NEUVOSTOLIITOSSA

Jatkoa siv. 9.

teeksi kaikkien suomalais-ugrilaisten kielten vertailevien, tiukasti tieteelliselle pohjalle rakentuvien kielioppien laatiminen. Toistaiseksi sellaisia töitä on suoritettu vasta vähän.

Viime vuosina Neuvostoliitossa on kehittynyt laajaksi kirjakielen omaavien ja kirjakielettömien suomalais-ugrilaisten kielten murretutkimus. Alalta on julkaistu useita arvokkaita tutkimuksia. Sellaisia ovat "Kuvauksia mordvan murteista", "Komi-syrjäänisten murteiden vertaileva sanakirja", "Hantin kielen murteita" ym.

Tällaisen tutkimustyön laajuutta ja monipuolisuutta varten suomalais-ugrilaista kielitutkimusta suorittavat neuvostoliittolaiset tiedemiehet koordinoivat huolellisesti toimintansa. Tässä on apuna akatemian kieli-instituuttiin perustettu suomalais-ugrilaisten kielten osasto. Sitä paitsi suomalais-ugrilaisten kielten tutkijoilla on tapana pitää säännöllisesti, noin joka kolmas vuosi, maatakäsittävät neuvottelupäivät, joilla tehdään yhteenvetoja suoritetusta työstä ja hahmotellaan uusia suuntia. Sellaisia neuvottelupäiviä on pidetty Leningradissa, Moskovassa, Syktyvkarissa, Izhevskissä, Saranskissa, Tallinnassa, Ioshkar-Olassa ja Petroskoissa. Viimeisin, järjestyksessään kymmenes pidettiin vuonna 1963 Uzhgorodissa Ukrainassa. Ensi kesänä pidetään seuraavat neuvottelupäivät Syktyvkarissa ja niillä käsitellään suomalais-ugrilaisten kielten kehityksen lainmukaisuuksia.

Neuvostoliittolaiset suomalais-ugrilaisuuden tutkijat ovat hyvässä yhteistoiminnassa suomalaisten kollegojensa kanssa. Tärkeä osa tässä asiassa on suomalais-neuvostoliittolaisella tieteellis-teknillisellä yhteistyötoimikunnalla, jonka työsuunnitelmaan sisältyy tieteellisten valtuuskuntien ja informaation vaihto neuvostoliittolaisten ja suomalaisten kielitieteilijäin kesken.

Parhaillaan valmistelemme suomalais-ugrilaisten kielten tutkijain kansainvälistä kongressia, joka pidetään Helsingissä elokuussa. Neuvostoliittolaiset tiedemiehet aikovat pitää siellä useita esitelmiä ja selostuksia. He toivovat menestystä tälle kongressille, jonka tulisi kehittää suomalais-ugrilaisten kielten tutkimusta sekä kansojen välisen ystävyyden ja yhteisymmärryksen lujittumista.

J. S. Jelisejev
filologian kand.
SNTL:n tiedeakatemian kielitieteellisen instituutin tiedemiessihteeri

YSTÄVYYS-SOPIMUKSEN VUOSIJUHLA HELSINGISSÄ

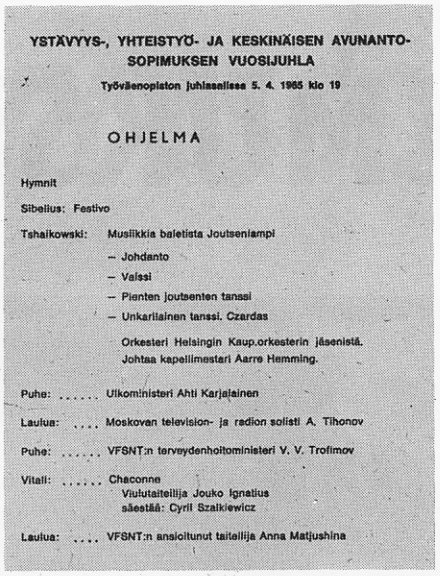

YSTÄVYYS-, YHTEISTYÖ- JA KESKINÄISEN AVUNANTO-SOPIMUKSEN VUOSIJUHLA

Työväenopiston juhlasalissa 5. 4. 1965 klo 19

OHJELMA

Hymnit

Sibelius: Festivo

Tshaikowski: Musiikkia baletista Joutsenlampi
- Johdanto
- Valssi
- Pienten joutsenten tanssi
- Unkarilainen tanssi. Czardas

Orkesteri Helsingin Kaup.orkesterin jäsenistä.
Johtaa kapellimestari Aarre Hemming.

Puhe: ..... Ulkoministeri Ahti Karjalainen

Laulua: .... Moskovan television- ja radion solisti A. Tihonov

Puhe: ..... VFSNT:n terveydenhoitoministeri V. V. Trofimov

Vitali: ..... Chaconne
Viulutaiteilija Jouko Ignatius
säestää: Cyril Szaikiewicz

Laulua: .... VFSNT:n ansioitunut taiteilija Anna Matjushina

Suomen ja Neuvostoliiton välisen ystävyys-, yhteistyö- ja avunantosopimuksen 17-vuotispäivänä järjestettiin Helsingissä Työväenopiston juhlasalissa arvokasohjelmainen juhlatilaisuus, jota kunnioittivat läsnäolollaan mm. tasavallan presidentti Urho Kekkonen ja Neuvostoliiton suurlähettiläs Andrei Kovalev. Läsnä oli myös diplomaattikuntaa ja hallituksen jäseniä. Ystävyys-, yhteistyö- ja avunantosopimuksen merkitystä korostivat puheissaan Venäjän federatiivisen neuvostotasavallan terveydenhoitoministeri V. V. Trofimov sekä ulkoasiainministeri Ahti Karjalainen. Yllä juhlan ohjelma. Vieressä näkymä juhlatilaisuudesta.

Nuorison ystävyys-viestin vaihto

Suomen ja Neuvostoliiton nuoriso on viettänyt perinteellistä ystävyyden viikkoa, jonka aikana järjestettiin mm. ystävyysviestien vaihto Vaalimaalla. Yllä vaihto on juuri tapahtunut. Puhumassa Neuvostoliiton Nuorisokomitean edustaja Tamara Kusenko. Suomalaisten puolesta vastasi puheeseen Valtion Nuorisotyölautakunnan puheenjohtaja Simo Palosuo. Neuvostoliiton Nuorison edustajia oli saapunut viestinvaihtotilaisuuteen myös moottoripyöräpartiona.

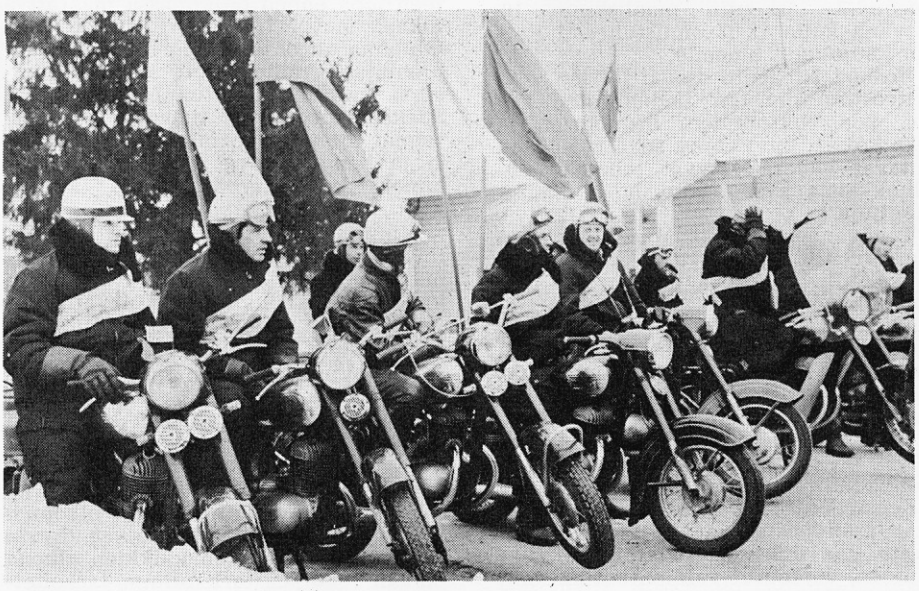

KANSSAKÄYMISEN PEILI

Neuvosto-Eestin pääkaupunki Tallinna ja Kotka ovat jo toistakymmentä vuotta olleet ystävyyskaupunkisuhteissa. Niiden välisten suhteiden jatkuvaa kehittämistä silmälläpitäen on Tallinnassa hiljattain perustettu vapaaehtoistoimikunta, jonka johdossa on Tallinnan sairaalan osastopäällikkö, SNTL:n korkeimman neuvoston jäsen B. Eniline.

Toimikunta on laatinut itselleen työsuunnitelman tälle vuodelle. Tallinnan kaupunginneuvosto aikoo lähettää Suomeen turistiryhmän tutustumaan suomalaisen ystävyyskaupungin talouteen ja kulttuuriin, ja Kotkan kaupunkia edustava valtuuskunta on kutsuttu Neuvosto-Eestin 25-vuotisjuhlallisuuksiin. Suunnitteilla on myös näyttelyiden, kirjallisuuden ja radio-ohjelman vaihto.

* * *

Viime vuonna allekirjoitetun sähkövoiman siirtoa Neuvostoliitosta Suomeen koskevan sopimuksen perusteella Inarin kunta on alkanut saada sähkövoimaa neuvostoliittolaisesta Kaitakosken voimalaitoksesta.

* * *

Suomalainen Konela O/Y on ostanut 5 000 Jalta-autoa Neuvostoliitosta. Joitakin aikoja sitten Kommunar-tehdas Zaporozhjessa on lähettänyt Konelalle ensimmäisen erän näitä autoja.

* * *

Akateemikko V. V. Vinogradov vieraili Helsingin yliopiston kutsumana Suomessa. Vierailunsa aikana hän tutustui yliopiston opetustyöhön ja esitelmöi venäjän kielestä.

* * *

Neuvostoliiton ylioppilasurheiluseuran Burevestnikin koripallojoukkue kävi pelaamassa ystävyysotteluja suomalaisten ylioppilaiden kanssa Helsingissä, Jyväskylässä ja eräissä muissa kaupungeissa.

* * *

Suomi—Neuvostoliitto-Seuran valtuuskunta on kutsuttu Neuvostoliittoon Neuvostoliiton ja Suomen välillä tehdyn ystävyys-, yhteistyö- ja keskinäisen avunannon sopimuksen 17-vuotisjuhlallisuuksiin.

* * *

Suomessa vieraili maaliskuun lopussa Neuvostoliiton radion ja television johdon arvovaltainen valtuuskunta, johon kuuluivat Neuvostoliiton radion Länsi-Euroopan osaston päällikkö Aleksandr Losev, television apulaisjohtaja Anatol Bogomolov, Eestin television johtaja Leopold Piid sekä Neuvosto-Karjalan radion ja television johtaja Pjotr Martinov. Vieraat kävivät Helsingin lisäksi Turussa, Tampereella ja Kuopiossa.

* * *

Suomessa on ollut Kansakoulunopettajien Liiton vieraana Venäjän Federatiivisen neuvostotasavallan opettajaliiton puheenjohtaja Lidia Shubrakova ja Latvian opetusjärjestön puheenjohtaja Nikolai Gendrik.

Lenin vuorilla sijaitsevan Moskovan valtion yliopiston juhlasali oli ääriään myöten täynnä SNTL:n tiedeakatemian ja ulkoasiainministeriön järjestämän lehdistötilaisuuden aikana. Aiheena oli neuvostokansan suurenmoinen saavutus avaruuden valtaamisessa. Tilaisuudessa olivat haastateltavana avaruuslentäjät Pavel Beljajev ja Aleksei Leonov, jotka ensimmäisen kerran historiassa suorittivat ihmisen poistumisen avaruusaluksesta.

Konferenssissa oli mukana neuvostoliittolaisia ja ulkomaalaisia lehtimiehiä, Moskovaan akreditoitujen dipdomaattiedustustojen henkilökuntaa, tiedemiehiä, opiskelijoita ja eri järjestöjen edustajia.

Avajaispuheenvuoron käytti SNTL:n tiedeakatemian presidentti M. V. Keldysh. Hänen samoin kuin eversti Pavel Beljajevin sekä everstiluutnantti Aleksei Leonovin puheenvuorot selostetaan tässä lyhennettyinä.

UUSI VAIHE AVARUUDEN VALTAAMISESSA

Avaruuslentäjät Pavel Beljajev ja Aleksei Leonov ovat juuri saaneet Tsiolkovski-mitalit.

Akateemikko M. V. Keldysh:

Neuvostokansa suorittaa suunnitelmallisesti ja johdonmukaisesti avaruuden tutkimista ja valtaamista. Maassamme luotu etummainen kosminen teollisuus antaa neuvostoliittolaisille tiedemiehille ja insinööreille mahdollisuuden ratkaista jättiläismäisiä tehtäviä, jotka liittyvät avaruuden valtaamiseen.

Tieteellisissä tutkimusinstituuteissa ja suunnittelutoimistoissa rakennetaan avaruusaluksia, laitteita, erilaisia järjestelmiä ja konstruktioita sekä lasketaan avaruuslentojen ratoja.

Alkaen maailman ensimmäisestä keinotekoisesta kiertolaisesta ja ensimmäisistä lennoista Kuuhun aina neuvostoihmisten ohjaamiin avaruusaluksiin saakka on tieteemme ja tekniikkamme osoittanut koko maailmalle, miten korkealle voi kohota Leninin puolueen johtama neuvostokansa.

Nyt oli ratkaistavana eräs periaatteellisimpia tehtäviä — ihmisen poistuminen avaruusaluksesta välittömästi kosmiseen avaruuteen. Tämän tehtävän onnistunut suorittaminen avaa uusia suuria mahdollisuuksia Kuuhun ja muille taivaankappaleille lentämistä varten sekä asutettujen planeettojen välisten asemien luomista varten.

Nyt me kaikki tiedämme, että lento, jonka aikana ihminen poistui Voshod-2:sta avaruuteen, onnistui täydellisesti.

Tämä kokeilu on eräs suurimpia suorituksia avaruuden valtaamisen tiellä. Tapahtuma merkitsee laadultaan uuden vaiheen alkamista avaruuden tutkimisessa. Nyt avautuu uusia jättiläismäisiä näkymiä kiertävien asemien luomista, avaruusalusten kiertoradalla yhdistämistä sekä avaruuden astronomista ja geofysikaalista tutkimista varten. Piakkoin voidaan Maata kiertävälle radalle rakentaa Kosminen tieteellinen tutkimusinstituutti, jossa voivat työskennellä erilaisten erikoisalojen tiedemiehet.

Rakkaat Pavel Ivanovitsh ja Aleksei Arhipovitsh!

Huomattavan saavutuksen johdosta avaruuslentojen alalla — ihmisen ensimmäisen avaruuteen astumisen johdosta Neuvostoliiton tiedeakatemia on päättänyt palkita teidät avaruuslentojen perustanlaskijan K. E. Tsiolkovskin kunniaksi lyötetyllä kultaisella mitalilla. Täytän mielihyvin tämän kunniatehtävän.

Voimakkaiden suosionosoitusten kaikuessa akateemikko Keldysh ojensi avaruuslentäjille kunniamitalit.

Sen jälkeen annettiin puheenvuoro avaruusalus Voshod-2:n komentajalle, eversti Pavel Beljajeville.

Eversti Pavel Beljajev:

Maaliskuun 18. päivänä 1965 kello 10 Moskovan aikaa laukaistiin tehokkaan kantoraketin avulla Maata kiertävälle radalle avaruusalus-tekokuu Voshod-2, jonka komentajaksi oli nimitetty minut ja toiseksi lentäjäksi everstiluutnantti Aleksei Arhipovitsh Leonov.

Suoritettuaan 26 tunnin aikana yli 17 kierrosta Maan ympäri ja kuljettuaan yli 720.000 kilometrin pituisen matkan kaksipaikkainen avaruusalus Voshod-2 laskeutui maaliskuun 19. päivänä kello 12,02 onnistuneesti Pernin kaupungin alueelle.

Voshod 2:n lento osoitti jälleen, että neuvostoliittolaisten tiedemiesten tiedot, konstruktoreiden, insinöörien ja teknikoiden kyvykkyys sekä työläisten taitavat kädet pystyvät luomaan ensiluokkaisia avaruusaluksia ja kantoraketteja.

Tehävänä oli lentää Maan tekokuun kiertoradalla yhden vuorokauden ajan ja kokeilla aluksesta poistumista lennon aikana. Ohjelmassa oli myös tieteellistä tarkkailua ja tutkimuksia, joihin kuuluivat lääketieteelliset ja biologiset kokeet, avaruuspurjehdukseen liittyviä tehtäviä sekä maan ilmakehän tarkkailemista ja tutkimista.

Avaruusalus Voshod-2:n lentoa edelsi miehistön pitkä ja huolellinen valmistautuminen.

Koska Voshod-2 erosi aikaisemmista avaruusaluksista ja ohjelmaan oli otettu koe ihmisen siirtymisestä avaruuteen, vaikeutui valmentautumisemme huomattavasti. Meillä oli tiivis yhteys alukseen luoneisiin suunnittelijoihin ja osallistuimme sen erilaisten järjestelmien kokeiluihin. Suuri valmentautuminen suoritettiin opintoaluksessa. Siellä me Aleksei Leonovin kanssa harjoittelimme automaattisuuteen saakka yhteistoimintaa lennon eri vaiheita varten ja erikoisesti sitä vaihetta, jolloin hän poistuu ulos avaruuteen ja palaa takaisin alukseen.

Jos minulta kysyttäisiin, oliko kaikki tämä helppoa vai vaikeaa, niin vastaisin: ei ollut helppoa.

Kuten jo sanoin miehistöllä oli suoritettavanaan laaja ohjelma kokeita ja tieteellisiä tutkimuksia, joista pääasia oli ihmisen siirtyminen avaruuteen.

Ohjelma vietiin läpi kokonaisuudessaan. Ihmisen avaruuteen siirtymiskokeen me aloitimme välittömästi heti kiertoradalle päästyämme. Ystäväni Aleksei Leonov suoritti tarkasti kaikki valmistelutoimenpiteet ulosmenoa varten ja odotti rauhallisesti komennustani. Hän halusi poistua avaruuteen jopa ennen ohjelmassa määrättyä aikaa, mutta minä en sallinut sitä. Ohjelma on ohjelma, ja miehistön komentajana minulla oli sen täyttämisestä vastuu. Todettuani, että kaikki Aleksei Leonovin turvallisuusjärjestelmät toimivat normaalisti, että pulssi ja hengitys ovat ohjeen mukaiset, annoin määrättynä aikana käskyn avaruuteen siirtymiseksi.

Minulla oli Leonovin kanssa puhelinyhteys ja aluksen kammioon asennettujen laitteiden avulla voin tarkkailla henkilökohtaisen turvallisuusjärjestelmän toimintaa sekä pulssia ja hengitystä.

Leonovin ulosmenon ja avaruudessa olon aikana huomasin massan siirtymisen vaikuttavan aluksen käyttäytymiseen. Leonovin tarvitsi vain siirtyä aluksen toiselle puolelle ja alus reagoi herkästi näihin liikkeisiin.

Kaikki liikehdintä aluksen ulkopuolella ja töytäisyt kuuluivat hyvin aluksen sisällä. Joten kaikkien ulkona olevan lentäjän tarkkailuun tarkoitet-

tujen järjestelmien lisäksi ilmaantui vielä äänitarkkailun "järjestelmä".

Koko lennon ajan Voshod-2:n kaikki järjestelmät ja laitteet toimivat normaalisti. Kammion lämpötila oli noin + 18 astetta Celsiusta, kosteus 35—40 prosenttia ja paine 1 ilmakehä. Erillisiä tieteellisiä kokeita ja huomioiden tekoa varten me usein riisuimme joitakin avaruuspuvun osia, muun muassa otimme pois ilmatiiviin kypärän, kengät ja hansikkaat, ja täytyy sanoa, että tunsimme vointimme hyväksi.

Lennon ohjelman mukaan meidän piti suorittaa laskeutuminen seitsemännellätoista kierroksella automaattisen laskeutumisjärjestelmän avulla. Kaikki aikaisemmat avaruusalukset ovat laskeutuneet juuri tällä tavalla. Automaattisen järjestelmän epäkuntoon joutuessa alusten miehistöllä oli aina mahdollisuus laskeutua käsiohjausmenetelmää käyttämällä. Avaruuslentäjämme ovat jo kauan halunneet käyttää käsiohjausta laskeutumisessa, he ovat opetelleet sen huolellisesti maan päällä valmentautuessaan ja ovat valmiit käyttämään sitä lennon aikana. Me olimme myös valmistautuneet siihen. Tunnustan, että me avaruuslentäjät olemme salassa jopa loukkaantuneita automaatille, joka riistää meiltä mahdollisuuden tehdä sen, minkä haluaisimme itse suorittaa. Mutta se on kuin kiusallakin aina toiminut moitteettomasti.

Ja kun me, valmistautuessamme laskeutumaan automaattisen menetelmän avulla, huomasimme eräitä epätavallisuuksia aurinkosuunnistusjärjestelmän toiminnassa, olimme siitä jopa iloisia. Nythän meillä oli mahdollisuus suorittaa laskeutuminen käsiohjausta käyttäen ja samalla saada selville vielä eräs neuvostoliittolaisten ohjattavien — nyt sanan täydessä mielessä — avaruusalusten ominaisuus. Suoraan sanoen me pelkäsimme ainoastaan sitä, että meidän ei sallita sitä tehdä. Voitaisiinhan automaattiohjausta käyttää seuraavalla kierroksella.

Kolmekymmentä sekuntia, jotka tarvittiin ratkaisun tekemiseksi meidän selostuksemme ja käsinohjattavaa laskua koskevan pyyntömme johdosta, kuluivat mielestämme hyvin hitaasti. Viimein meille ilmoitettiin, että käsinohjattava laskeutuminen on lupa suorittaa kahdeksannellatoista kierroksella. Maassa luotettiin voimiimme eikä epäilty tehtävämme onnistumista.

Käsiohjaus toimi moitteettomasti, ja me laskeuduimme suunnilleen sinne, mihin oli laskettukin, mutta tällaisen laskeutumisen uutuuden vuoksi lensimme hiukan yli.

Minua auttoi avaruusalus Voshod-2:n laskeutumisessa nimenomaan hävittäjälentäjänä saatu kokemus. Avaruusaluksen käsinohjattava laskeutumisjärjestelmä on luotettava ja sitä voidaan menestyksellisesti käyttää seuraavilla lennoilla.

Maahan tulo suoritettiin käyttämällä pehmeää laskeutumista, jota jo sovellettiin avaruusalus Voshodissa. Se toimi moitteettomasti ja vastaa täysin nimitystään.

Laskeutumisemme jälkeen tapasimme kotimaamme kamaralla Permin alueen asukkaita, jotka ottivat meidät sydämellisesti vastaan.

Moskovaan paluumme päivänä lähetettiin Yhdysvalloista ohjattava avaruusalus Gemini, jossa olivat avaruuslentäjät Grissom ja Young. Se on USA:n kansallinen saavutus. Tervehdimme ja onnittelemme rohkeita amerikkalaisia avaruuslentäjiä. Olkoon meidän ja amerikkalaisten avaruuslentäjien lentojen päämääränä avaruuden salaisuuksien selville saaminen tieteen hyväksi ja koko ihmiskunnan parhaaksi.

Evestiluutnantti Aleksei Leonov:

Ennen kuin siirryn itse asiaan katson valvollisuudekseni kertoa teille siitä valmistautumisen osasta, niin sanoakseni alkusoitosta, joka edelsi itse lentoa. Viittä askelta avaruudessa edelsi jättiläismäinen työ. Valmistettiin mallit aluksesta. Sulkukammiosta ja korkeuskammioon järjestettiin tyhjiötila. Ja näissä olosuhteissa me avaruuspukuihin pukeutuneina vaihe vaiheelta tutustuimme ja varmistuimme kaikista sulkukammioon liittyvistä tehtävistä.

Heti kiertoradalle päästyämme aloimme valmistautua kokeeseen. Ennen siirtymistä sulkukammioon puin komentajan avustamana ylleni erilliset turvallisuuslaitteet ja kytkin ne toimintaan. Paine tasattiin hytissä ja sulkukammiossa. Sitten avattiin luukku aluksen hytistä sulkukammioon ja minä nousin kammioon. Varustin avaruuspuvun paineella, tarkistin avaruuspuvun ilmanpitävyyden ja samoin sen, että kypärä oli suljettu ja sen valosuodatin paikallaan. Tarkistettuani avaruuspuvun happimäärän ja vielä kerrattuani kaikki aluksesta ulosmenemiseen liittyvät toimenpiteet valmistauduin lähtemään avaruuteen.

Pavel Ivanovitsh sulki hytin luukun. Päästettyään paineen kammiosta komentaja avasi avaruuteen johtavan luukun. Auringon valon sokaisevat säteet täyttivät sulkukammion. Tie kosmiseen äärettömyyteen oli avoinna. Minua halutti mahdollisimman nopeasti katsoa ulos. Pyysin sitä komentajalta, mutta kaiken tulee tapahtua suunitelman mukaan, ei saa kiirehtiä. Odotin vielä vähän aikaa. Vihdoin kaikki oli valmista, voin mennä ulos.

Ääretön avaruus oli edessäni koko kuvaamattomassa kauneudessaan. Katsahdin heti maahan päin. Se uiskenteli majesteetillisesti silmieni edessä. Maa näytti lattealta. Ja ainoastaan kaarevuus reunoilla osoitti, että se kuitenkin on pallon muotoinen. Huolimatta erittäin tummasta valosuodattimesta havaitsin kirkkaita pilviä, Mustan meren sinisen pinnan, rannikon reunan ja Kaukaasian vuorenhuiput sekä Novorossiskin poukaman. Oli aika jättää alus ja siirtyä avaruuteen. (Tämän jälkeen Leonov piirsi kaavakuvan siitä, kuinka hän tuli ulos aluksesta, ja selosti sitä).

Kiirehtimättä kohosin ulos kammiosta ja työnnettyäni sitten itseäni hiukan luukusta erkanin aluksesta. Menin siitä yhä kauemmas ja kauemmas. Köysi, jolla olin sidottu alukseen, suoristui koko pituudeltaan, ja lakkasin liikkumasta aluksesta poispäin. Vähäinenkin ponnistus aluksesta työntyessäni muutti sen suuntaa ja ihmeellinen avaruuslaitteemme alkoi hitaasti pyöriä. Olin odottanut näkeväni jyrkkiä valon ja varjojen kontrasteja, mutta mitään sellaista en havainnut. Aluksen varjossa ollessani valaisivat Maasta heijastuvat auringon säteet riittävän hyvin.

Vedin hiukan köydestä ja aloin hitaasti lähestyä alusta. Sen jälkeen työnsin itseni taas aluksesta poispäin pyörähdettyäni poikittaisakselin ympäri aloin loitota hitaasti. Edessäni avautui suurenmoinen kosminen avaruus. Kirkkaat liikkumattomat tähdet pohjattoman taivaan tummansinipunaisella tai sametinmustalla taustalla vuorottelivat Maan näkymien kanssa. Näin valtavia vihervyöhykkeitä, tunsin Volgan, Uralin harmaat vuoret ja sitten Obin ja Jenisein, aivankuin olisin ollut suunnattoman suuren värillisen kartan yläpuolella. Etäisyyden vuoksi ei voinut erottaa kaupunkeja

Jatkuu siv. 22.

AVARUUS-LENTÄJIEN PÄIVÄ

Neuvostoliittolaisen avaruuslentäjän Juri Gagarinin Vostok-avaruusaluksella 12. huhtikuuta 1961 suorittama lento todisti ihmisen rohkeimpien suunnitelmien olevan reaalisia. Tuota päivää vietetään Neuvostoliitossa avaruuslentäjien päivänä.

Seuraavalla sivulla Larisa Markelovan kirjoitus, joka käsittelee ihmisen matkaa toisille taivaankappaleille ja ensikädessä tietysti Kuuhun. Kirjoitus "Laboratorio Kuuhun" on julkaistu neuvostoliittolaisessa Kultura i zhizn-lehdessä.

Neuvostoliittolaiset avaruuslentäjät. Kuvasta puuttuvat Pavel Beljajev ja Aleksei Leonov.

NEUVOSTOLIITTO TÄNÄÄN
Liite numeroon 7/1965

L. I. BREZHNEVIN PUHE PUNAISELLA TORILLA 23. 3. 1965

Rakkaat sankarimme!

Toverit moskovalaiset ja pääkaupungin vieraat!

Ylpeyden ja liikutuksen tuntein täytän Neuvostoliiton kommunistisen puolueen keskuskomitean, korkeimman neuvoston puhemiehistön ja SNTL:n ministerineuvoston antaman tehtävän ja koko sydämestäni onnittelen uusien neuvostoliittolaisten avaruussankarien Pavel Ivanovitsh Beljajevin ja Aleksei Arhipovitsh Leonovin voittoa. Tässä he seisovat edessämme Leninin mausoleumin korokkeella Punaisella torilla Moskovassa sankarit, jotka ovat suorittaneet loistavan urotyön neuvostosynnyinmaamme kunniaksi.

Jälleen on kuljettu yksi vaihe avaruuteen nousemisessamme, joka tapahtuu ennakolta laadittua ohjelmaa tiukasti noudattaen. Avaruusalus-tekokuu Voshod-2 teki kaksi avaruuslentäjää mukanaan huomattavan lennon. Lennon aikana tapahtui historiallinen teko, jonka merkitystä on vaikea yliarvioida. Jälleen toteutui eräs ihmiskunnan harras unelma: ensimmäisen kerran maailmassa ihminen tuli ulos tekokuualuksesta kosmiseen avaruuteen. Tämä sankari oli Aleksei Leonov.

Miljoonat ihmiset seurasivat televisiovastaanottimiensa ääressä sydän kurkussa, kuinka heidän silmiensä edessä taikasatu muuttui todeksi, kuinka villi fantasia sai reaaliset piirteet. Toveri Leonov oli ensimmäinen, joka ui avaruuden valtameressä. Seurasimme kaikki ihaillen, miten taitavasti ja rauhallisesti hän suoritti liikkeensä kosmoksessa.

Suuren työn teki aluksen komentaja toveri Beljajev. Hän turvasi tämän huomattavan avaruuslennon onnistumisen ja suoritti ensimmäistä kertaa tekokuualuksen maahan laskeutumisen käsiohjausjärjestelmän avulla.

Vähäinen ei ole merkitykseltään hyvin yhteensopeutettu toiminta aluksen komentajan toveri Beljajevin ja avaruuslentäjän toveri Leonovin välillä viimeksimainitun avaruuteen tekemän "retken" aikana.

Heidän urotyönsä avaa pitkälle ulottuvia tieteellis-teknisiä näköaloja, merkitsee avaruuden valtaamisessa uutta suurta vaihetta, jota merkitykseltään voidaan verrata maailman ensimmäisen avaruuslentäjän Juri Gagarinin lentoon. Neuvostoihminen kirjaimellisesti avasi oven avaruuteen ja suoraan sanottuna otti ensimmäiset askeleet kosmisessa avaruustilassa. Nyt ei ole epäilystä siitä, että nämä askeleet vievät hänet loppujen lopuksi Kuuhun ja muille taivaankappaleille.

On välttämätöntä, toverit, tehdä itselle selväksi, kuinka valtava määrä vaikeita ja tärkeitä tehtäviä on ratkaistu ja suoritettu tämän vertaansa vailla olevan lennon aikana. On vaikea nimetä jotakin muuta tieteellistä koetta, jossa heti tulisivat tarkistetuksi ja menestyksellisesti kestäisivät kokeen yhtä tärkeät tieteelliset ja tekniset ongelmat ja ratkaisut.

Täytyi tarkistaa, miten oikeita olivat menetelmät ja luotettavia kontruktiot, jotka tekivät mahdolliseksi toveri Leonovin poistumisen ilmatiiviistä kammiosta kosmiseen avaruuteen ja takaisinpaluun. Täytyi tarkistaa kykeneekö ihminen kosmoksessa painottomuuden tilassa säilyttämään suunnistautumiskykynsä, tekemään tieteellisiä havaintoja ja suorittamaan jokseenkin vaikeita toimintoja. Täytyi arvioida avaruuspuvun luotettavuus ja mukavuus työtä varten — avaruuspuvun, joka suojelisi kosmonauttia auringon säteiden liialta kuumentamiselta ja avaruussäteilyltä eikä samalla häiritsisi hänen toimintojensa vapautta. Täytyi tehdä joukko ainutlaatuisia biologisia havaintoja siitä, miten avaruusympäristö vaikuttaa ihmisen organismiin.

Kaikki tämä on suoritettu, toverit, ja suoritettu menestyksellisesti.

Ensimmäisen kerran on kokemusperäisesti osoitettu, että ihminen voi kosmisessa avaruudessa, uiden käytännöllisesti katsoen tyhjyydessä, toimia aktiivisesti ja työskennellä. Tämä on erittäin tärkeä asia. Kuuhun ja muille planeetoille laskeutuessaanhan ihminen tulee ulos avaruuteen eikä suinkaan tavallisena tarkkailijana, vaan työntekijänä, luontoa valtaavana taistelijana.

Nyt nähdään, että on olemassa kaikki mahdollisuudet avaruudessa lähekkäin olevien alusten yhdistämiseen ja yhteenliittämiseen, kiertävien asemien — "avaruussaarten" rakentamiseen. Kosmoksessa toisensa tapaavat avaruuslentäjät voivat siirtyä aluksesta toiseen, mennä niin sanoakseni vierailulle toistensa luokse.

Uudet tieteellis-tekniset ratkaisut jäävät epäilemättä ainiaaksi tekniikan historiaan. Jälkeläiset muistavat ikuisesti ihmiskunnan historian ensimmäisen eteisellä ja portailla varustetun tähtitalon syntymisen, talon, jossa oli "isäntänä" kommunisti Pavel Beljajev. He eivät unohda koskaan, kuinka tästä talosta lähti ensimmäistä kertaa kohtaamaan kasvotusten avaruuden äärettömyyttä toinen neuvostoihminen — kommunisti Aleksei Leonov.

Neuvostoliittolaisten avaruusmiesten perheessä on nyt jo yksitoista veteraania, yksitoista kokenutta ihmistä, jotka ovat silmäilleet planeettaamme kosmisista korkeuksista, yksitoista legendaarista sankaria, jotka tuntee koko ihmiskunta.

Avaruuslentäjiemme sankaruus on suurenmoinen. Mutta heidän urotekojaan ylistäessään neuvostoihmiset eivät koskaan unohda myöskään sitä, että kaikki voittomme avaruudessa perustuvat suuren tiedemies-, konstruktori-, insinööri-, teknikko- ja työläisjoukon valtavaan työhön ja huomattaviin saavutuksiin. Näille kansamme uskollisille pojille, kyvykkäille ja itseuhrautuville uurastajille esitämme neuvostotieteen ja tekniikan uuden voiton hetkenä syvän, sydämellisen kiitoksemme!

Voidaan kaiketi sanoa, että mahtavien rakettiemme, suurenmoisten avaruusalustemme konstruktorit ja rakentajat, kymmenien ja satojen monimutkaisten "viisaiden" laitteiden luojat ovat Neuvostoliiton tieteen ja tekniikan etujoukko. Heidän uskalluksensa rohkeudesta, heidän työnsä määrätietoisuudesta ja tehokkuudesta, sen järjestämisen tarkkuudesta voivat ottaa oppia tieteen ja tekniikan monien alojen työntekijät.

Neuvostoliittolaisten tiedemiesten, konstruktorien, insinöörien saavutukset avaruuden valtaamisen alalla auttavat tieteemme ja tekniikkamme yleistä edistymistä. Kansamme ja puolueemme kiinnittävät paljon huomiota neuvostoliittolaiseen tieteeseen, sen kehittämiseen annetaan paljon kansan varoja suuren rauhanomaisen rakennustyömme nimessä. Työhuoneissa ja laboratorioissa, suunnittelutoimistoissa ja tehtaiden työsaleissa tiedemiehemme ja insinöörimme työskentelevät ponnekkaasti monimutkaisten ongelmien ratkaisemisen parissa ottaen käytäntöön uusia energiamuotoja, etsien keinoja maan luonnonvarojen mahdollisimman tehokasta käyttämistä varten ja auttaen oikein suunnittelemaan ja järjestämään yhteiskuntamme elämän eri alojen kehityksen. Työllään he antavat arvokkaan panoksen kommunismin aineellisen ja teknisen perustan luomiseen.

Kunnia ja maine neuvostotieteen ihmisille!

Hyvät toverit!

Avaruusalus Voshod-2:den korkeuteen singonneiden voimakkaiden rakettien pauhu kaikuu kuin synnyinmaamme ensimmäinen kunnialaukaus fasismista saadun suuren voiton lähestyvän 20-vuotispäivän merkiksi. Se on kunnialaukaus neuvostoliittolaisille sotilaille ja partisaaneille, jotka suojelivat synnyinmaata fasistien maahantunkeutumiselta. Se on kunnialaukaus työläisille, kolhoosilaisille ja työtätekevälle sivistyneistölle, jotka antoivat kaikki voimansa voiton hyväksi. Se on kunnialaukaus maineikkaalle neuvostokansalle, joka löi vihollisen, suojasi synnyinmaansa vapauden ja riippumattomuuden ja pelasti muiden maiden kansat fasistiselta orjuutukselta.

Neuvostoliiton mahti ja sen asevoimien, jonka kunniakkaita edustajia ovat avaruuslentäjäsankarimme, mahtavuus ovat tänään luotettavana kilpenä, joka suojaa neuvostokansan ja veljesmaiden kansojen rauhallista elämää.

Avaruuslentäjät kertovat, että kosmoksesta Maa näyttää tyyneltä, on kuin levollisen vaaleansinisen usvan peittämä. Mutta todellisuudessa planeettamme ei ole läheskään niin levollinen. Milloin siellä milloin täällä leimahtaa imperialistien sytyttämien vaarallisten konfliktien pesäkkeitä. Planeetallamme on käynnissä kansojen suuri taistelu vapauden ja riippumattomuuden puolesta, taistelu kolonialistien ja uuskolonialistien sortoa vastaan, sosiaalista sortoa vastaan, taistelu kestävän rauhan puolesta imperialistista aggressiota vastaan, sosialismin puolesta.

Sankarillisesti taistelee amerikkalaisen imperialismin aggressiota vastaan urhoollinen Vietnamin kansa. Yhdysvallat kärjistää jatkuvasti tilannetta Vietnamissa lähettäen etelävietnamilaisia isänmaanystäviä vastaan tuhansia sotilaitaan ja ulkomaalaisia palkkasotureita, suihkupommittajia ja sotalaivastoa. Amerikkalaiset sotaintoilijat suorittavat Washingtonista tulleen käskyn mukaan barbaarisia pommituksia Vietnamin demokraattisessa tasavallassa ja tekevät rosvolentoja Laosiin ja Kambodzhaan. USA:n imperialistien lietsoman sodan liekki uhkaa levitä muillekin alueille ja muodostaa vaaran yleiselle rauhalle.

Historia osoittaa, että aggressioteot ja ilkityöt kansoja vastaan eivät milloinkaan unohdu eikä niitä anneta anteeksi.

Jos amerikkalaiset hyökkääjät toivovat, että aika kuluu ja heidän toimintansa Vietnamissa unohdetaan, että aika pesee pois rikoksen häpeän, niin he erehtyvät suuresti.

Etelä-Vietnamin ylpeä ja urhoollinen kansa ei milloinkaan pyyhi pois muististaan pommeja ja räjähtäviä ammuksia, joita maahantunkeutujat ovat syösseet heidän päälleen. Vietnamin demokraattisen tasavallan kansa ei milloinkaan anna anteeksi rosvolentoja, joita hyökkääjät ovat suorittaneet sen maata vastaan. Viha ja suuttumus näiden häpeällisten ilkitöiden johdosta kertyy miljoonien ja miljoonien ihmisten sydämiin monissa maissa. Ne siirtyvät sukupolvelta toiselle. Mitään ei unohdeta, mikään ei tapahdu ilmaiseksi.

Kaikki neuvostoihmiset julistavat olevansa solidaarisia sankarilliselle Vietnamin kansalle, he leimaavat häpeällä USA:n imperialistisen aggression, vaativat sen lopettamista ja amerikkalaisten joukkojen poistamista Etelä-Vietnamista. Päivä päivältä kasvaa ja käy yhä uhkaavammaksi rauhantahtoisten kansojen esiintyminen tätä imperialistien toimintaa vastaan. Varoitamme hyökkääjiä: rikollisilla teoillanne te kaivatte jalkainne alle sellaisen kuopan, josta sitten ette voikaan päästä pois.

Keskuselimillemme saapuu runsaasti pyyntöjä neuvostokansalaisilta, jotka ilmoittavat haluavansa osallistua Vietnamin kansan taisteluun vapauden ja riippumattomuuden puolesta. Ymmärrämme hyvin veljellisen solidaarisuuden ja sosialistisen internationalismin tunteet, jotka saavat ilmauksensa näissä neuvostoihmisten pyynnöissä.

Vietnamin työtätekevien puolueen ja Vietnamin demokraattisen tasavallan hallituksen johtohenkilöiden kanssa tehdyn sopimuksen mukaisesti Neuvostoliitto jo suorittaa välttämättömiä avustustoimenpiteitä Vietnamin demokraattisen tasavallan puolustuskyvyn lujittamisessa. Ja voin vakuuttaa teille, toverit, että me täytämme internationaalisen velvollisuutemme sosialististen veljesmaiden suhteen.

Maamme huomio ei voi olla kiinnittymättä tapauksiin myös toisella alueelle — Euroopassa. Hitleriläisen Saksan lyömisen 20-vuotispäivää ovat NATO:n päällysmiehet nähtävästi päättäneet viettää omalla tavallaan: raivata länsisaksalaisille revanshisteille tien atomiaseeseen Pohjois-Atlantin liiton niinsanottujen ydinvoimien kautta. Rauhan vihollisten tarkoituksia palvelee myös Bonnin hallitsevien piirien yritys poistaa vanhentumisaikaan vedoten vastuu natsilaisilta sotarikollisilta, näiltä hirviöiltä, joiden omallatunnolla on miljoonia tuhottuja ihmisiä.

Kaikkien rauhaa rakastavien kansojen ajatuksia ilmaisten sosialistiset valtiot — Varsovan sopimukseen kuuluvat, tuomitsivat suuttuneina NATO:n ydinvoimien muodostamissuunnitelman vakavana uhkana rauhalle Euroopassa ja koko maailmassa ja ilmoittivat yksimielisesti päättäneensä taistella kaikenlaisia yrityksiä vastaan antaa ydinase länsisaksalaisten militaristien käsiin.

Me katsomme jälleen välttämättömäksi varoittaa NATO:n ydinvoimien kaikenlaisten suunnitelmien aloitteentekijöitä, että jos tällaiset suunnitelmat toteutettaisiin, niin sosialismin maat löytävät mahdollisuuden ryhtyä toimenpiteisiin, jotka palvelevat hyvin sosialististen maiden rauhaa rakastavien valtioiden turvallisuuden etuja.

Olemme useaan kertaan ilmoittaneet, että Neuvostoliitto ei vastusta hyviä suhteita USA:han kuten ei muihinkaan maihin. Kaikkien tulee kuitenkin tietää, että Neuvostoliitto ei koskaan salli kajottavan turvallisuutensa laillisiin etuihin Euroopassa tai maailman muilla alueilla eikä ystäviemme ja liittolaistemme turvallisuuteen. Emme koskaan tule pitämään näitä etuja kaupankäynnin kohteena kenenkään kanssa.

Tänään enemmän kuin koskaan ennen on ratkaiseva merkitys kaikkien vallankumouksellisten ja edistyksellisten voimien yhteenliittyneisyydellä taistelussa imperialismia ja sen aggressiivisia pyrkimyksiä vastaan. Tällaisen yhteenliittymisen välttämättömänä perustana on kommunistisen liikkeen yhtenäisyys ja kaikkien sosialististen maiden solidaarisuus.

Puolueittensa halun kommunistien yhteenliittyneisyyteen työväenluokan suurten aatteiden nimessä toivat julki 19 kommunistisen ja työväenpuolueen edustajat, jotka osallistuivat äskeiseen neuvottelutapaamiseen Moskovassa. Tämä tilaisuus on tärkeä tapahtuma maailman kommunistisessa liikkeessä. Siihen osallistuneet esittivät kiihkeän vetoomuksen koko maailman kommunistien toiminnan yhtenäisyyteen ja solidaarisuuteen aktiivisessa taistelussa imperialistista aggressiota vastaan, kansallisen riippumattomuuden, rauhan ja kansojen turvallisuuden puolesta.

Neuvostoliiton kommunistinen puolue ja neuvostohallitus taistelevat nyt ja vastaisuudessa maailman kommunismin rivien yhtenäisyyden puolesta, edistyksen ja rauhan voimien yhteenliittyneisyyden puolesta, sodan, pahuuden ja sorron voimia vastaan. Me emme sääli voimia tässä taistelussa, se on meille itse elämä, sillä me kommunistit emme voi ajatella muuta elämää kuin taistelun sosiaalisen oikeudenmukaisuuden ja yhdenvertaisuuden, rauhan ja työn vakiinnuttamisen puolesta.

Neuvostoliitto pitää lujasti kiinni leniniläisestä suuntauksesta yhteiskuntajärjestelmiltään erilaisten valtioiden rauhanomaiseen rinnakkainoloon. Tämä suuntaus on kaikkien kansojen elinetujen mukainen, koska se on aikamme olosuhteissa ainoa tie ihmiskunnan vapauttamiseen ydinasein käytävän maailmansodan onnettomuuksista.

Juuri tämän vuoksi Neuvostaliitto esiintyy horjumatta rauhanomaisen rinnakkainolon puolesta, se käyttää koko arvovaltansa, koko mahtinsa päättäväisen vastaiskun antamiseksi niille, jotka yrittävät vahingoittaa tällaisen rinnakkainolon mahdollisuutta. Teemme nyt ja vastaisuudessakin kaiken, jottei imperialistien annettaisi kääntää maailmaa sotaisten selkkausten tielle. Maailman kaikkien imperialisminvastaisten voimien, kaikkien vapauden ja edistyksen voimien yhtenäisyydessä näemme luotettavan keinon, joka kykenee tekemään tyhjäksi imperialismin aggressiiviset aikeet, turvaamaan kestävän rauhan maailmaan.

Valtion ulkopolitiikka on, kuten suuri opettajamme V. I. Lenin osoitti, sen sisäpolitiikan heijastuma. Puolueemme ei tiedä tärkeämpää huolenpitoa kuin huolenpito Neuvostoliiton työtätekevien elintason kohottamisesta, kansan kasvavien henkisten ja aineellisten tarpeiden tyydyttämisestä.

Samoin kuin avaruussankarimme tie kosmoksessa kulki tarkkaa ja tarkistettua kiertorataa pitkin, samoin maalliset asiamme sujuvat puolueemme hahmoittelemaa suuntaa. Noudattaen johdonmukaisesti NKP:n keskuskomitean lokakuun ja marraskuun kokousten ottamaa suuntausta ja pitäen ohjeenaan leniniläisiä normeja puolueen ja valtion elämässä puolueen keskuskomitea ja neuvostohallitus käyvät sitkeää ja jokapäiväistä taistelua suurten suunnitelmien käytännössä toteuttamisen puolesta, talouselämämme parantamisen ja kehittämisen puolesta.

Jokainen päivä tuo ilahduttavia viestejä suuren kemian ja sähkölaitosten rakennustyömailta, tehtailta ja kaivoksilta. Neuvostoihmisten ponnistuksin saadaan selville maan sisuksen ja valtamerien syvyyksien salaisuuksia.

Puolueen suunnattoman työn tärkeä osa on nykyisessä vaiheessa ponnistelu, joka on suunnattu siihen, että parannettaisiin perinpohjin tilannetta maataloudessamme, luotaisiin edellytykset sen kohottamista varten niiden valtavien tehtävien tasolle, jotka ovat Neuvostoliiton talouselämän ja koko yhteiskuntamme edessä. Juuri tälle on omistettu puolueemme keskuskomitean kokous, joka alkaa huomenna.

Meidän kommunistien tulee seistä lujasti maassa ja hoitaa hyvin maalliset asiamme. Kuinka korkealle lennämmekin taivaalle ja kuinka kauaksi menemmekin tähtienväliseen avaruuteen, niin maasta meillä ei myöskään ole syytä kaivautua pois. Maaäiti meitä elättää nyt ja vastaisuudessa ja lahjoittaa meille rikkauksiaan tulevaisuudessa. Meistä riippuu niiden oikea hyväksikäyttäminen, ahkerana isäntänä oleminen. Nämä rikkaudet luovat välttämättömän materiaalisen perustan kaikkia saavutuksiamme varten. Neuvostoihmiset ovat tehneet paljon, mutta vielä enemmän on tehtävä. Meillä on mistä ylpeillä, mutta emme tule ko-

peiksi, näemme myös tiellä olevat vaikeudet. Ne ravistavat neuvostoihmisiä uusiin ponnistuksiin, jotka on suunnattu niiden voittamiseen.

Neuvostoihmisten luova aktiivisuus ja aloitteellisuus sekä maan kehityksen tieteellisesti perusteltu leniniläinen suuntaus ovat luotettavana takeena siitä, että edessämme olevat tehtävät suoritetaan menestyksellisesti, että suurenmoinen kansamme Leninin luoman puolueensa johtamana saavuttaa uusia voittoja kommunismin rakentamisessa.

Toverit!

Minulla on ilo ilmoittaa, että SNTL:n korkeimman neuvoston puhemiehistön asetuksella on eversti Pavel Ivanovitsh Beljajev ja everstiluutnantti Aleksei Arhipovitsh Leonov nimitetty Neuvostoliiton sankareiksi. Samalla heille on annettu myös SNTL:n avaruuslentäjän kunnianimitys. Suoritetun urotyön kunniaksi pystytetään Moskovaan sankarien pronssiset rintakuvat.

Toverit, pitäen erityisen merkittävänä avaruuslentoa ja ulostuloa avaruuteen, jonka ensimmäisen kerran maailmassa suoritti toveri Leonov avaruusaluksen komentajan toveri Beljajevin johtamana, puolueen keskuskomitea ja neuvostohallitus ovat päättäneet tämän historiallisen tapahtuman muistoksi säilyttää ikuisesti koko dokumenttiaineiston ja filminauhat toverien Beljajevin ja Leonovin lennosta. On päätetty muurata tämän dokumenttiaineiston sisältävä lieriö avaruuden valloittajien — avaruuslentojen perustanlaskijan K. E. Tsiolkovskin muistomerkin yhteyteen. Paikalle, missä lieriö sijaitsee, kiinnitetään marmorinen, kultakirjaimisin muistokirjoituksin varustettu muistotaulu.

Samalla on tehty päätös, että samaan paikkaan muurataan lieriöt, joissa ovat dokumenttiaineistot ja filminauhat kaikkien neuvostoliittolaisten kosmonauttien lennoista — tovereiden J. A. Gagarinin, G. S. Titovin, A. G. Nikolajevin ja P. R. Popovitshin, V. V. Nikolajeva-Tereshkovan ja V. F. Bykovskin sekä V. M. Komarovin, K. P. Feoktistovin ja B. B. Jegorovin.

Onnittelen teitä, toverit Beljajev ja Leonov korkean ja ansaitun palkinnon johdosta! Uskon myös kaikkien täällä kokouksessa läsnäolevien ja koko neuvostokansan onnittelevan teitä lämpimästi ja ottavan osaa iloonne.

Myös onnittelemme teidän omaisianne ja läheisiänne, koko avaruuslentäjätovereittenne maineikasta kollektiivia, kaikkia niitä, jotka ovat valmistelleet ja turvanneet neuvostokansan uuden historiallisen voiton avaruuden valloittamisessa!

Eläköön suuri neuvostokansa!

Eläköön Neuvostoliiton kommunistinen puolue — kaikkien voittojemme järjestäjä!

Eläköön kommunismi!

TÄRKEITÄ TOIMENPITEITÄ MAATALOUDEN KEHITTÄMISEKSI

NKP:n keskuskomitean täysistunto on hyväksynyt tärkeitä taloudellisia toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on lujittaa taloudellisesti ja järjestöllisesti kollektiivi- ja neuvostotiloja, varmistaa niiden tuotannon nousu. Maatalouteen suunnitellaan suuria sijoituksia; voimistetaan maatalousväen taloudellisia kiihokkeita; vahvistetaan valtion kiinteät hankintasuunnitelmat sekä korotetaan hankintahintoja; lujitetaan kollektiivi- ja neuvostotilojen konekantaa ja parannetaan sen teknillistä huoltoa; myönnetään monenlaisia taloudellisia etuja. Mikä on aiheuttanut nämä toimenpiteet? Tästä puhui alustuksessaan NKP:n keskuskomitean ensimmäinen sihteeri Leonid Brezhnev. Hän korosti vuoden 1953 keskuskomitean täysistunnon viitoittaneen oikean suunnan maataloudelle. Niin kauan kun sitä noudatettiin, oli myös eteenpäinmenoa. Mutta saavutuksia ei varmistettu, ja seurauksena oli, että viime vuosina maatalouden kehitys on hidastunut.

7-vuotissuunnitelman (1959—1965) aikana oli maatalouden kokonaistuotannossa tavoitteena 70% nousu, mutta todellisuudessa kasvu oli kuuden vuoden aikana vain 10%. Sama ilmiö on havaittavissa myös karjataloudessa, jossa viiden viime vuoden aikana karjakannan lisäys supistui puoleen verrattuna edelliseen viisivuotiskauteen.

Analysoidessaan syitä tähän Leonid Brezhnev huomautti, että viime vuosina maatalouden johto on yhä enemmän turvautunut pelkästään omaan harkintaansa varsinkin suunnittelussa, hintojen määrittelyssä, rahoittamisessa ja luotonannossa. Eräiden maataloustuotteiden hankintahinnat eivät vieläkään korvaa niiden tuotantohintoja. Taloudellisuuden objektiivisia lainalaisuuksia kuten suunnitelmallisuutta, yhteiskunnan ja yksityisten etujen yhteensoveltamista, aineellisen kiinnostuksen voimistamista ei otettu riittävästi huomioon ja jopa suorastaan väheksyttiinkin. Lukuisat uudelleenjärjestelyt aiheuttivat sekaannusta. Tilanteen perusteellisen analyysin asemesta turvauduttiin usein hallinnollisiin menetelmiin.

Maataloudelle oli asetettu jatkuvat suuret tavoitteet, joiden toteuttamista ei varmistettu välttämättömin taloudellisin toimenpitein. Keskuksista annettiin kaavamaisia ohjeita piittaamatta luonnonoloista, taloudellisista edellytyksistä sekä paikkakunnalla saavutetuista kokemuksista. Brezhnev, jota keskuskomitean täysistunto kannatti, kiinnitti huomion välttämättömyyteen muuttaa nykyistä hankintajärjestelmää ja siirtyä kiinteisiin suunnitelmiin. Tällöin päätettiin supistaa kuluvalle vuodelle vahvistettua 4 miljardin puudan (65,6 milj. tonnin) hankintasuunnitelma 3,4 miljardiksi puudaksi (55,8 milj. tonniksi) sekä vahvistaa tämän suuruinen suunnitelma koko seuraavan 5-vuotiskauden ajaksi vuosi 1970 mukaanluettuna. Samalla kohotetaan myös vehnän, rukiin ja eräiden muiden viljalaatujen hankintahintoja. Eräillä alueilla, esim. Valko-Venäjällä ja Itämeren tasavalloissa, näitä hintoja korotetaan 50—100%. Mitä tulee suunnitelman ylittäviin hankintoihin, niin niiden suhteen valtio tulee käyttämään erilaisia kiihokkeita, mm kohottamaan vehnän ja rukiin hintoja. On päätetty myös lisätä jyrkästi suurimoiden (tattarin, riisin, hirssin) tuotantoa sekä kohottaa niiden hankintahintoja jopa 50%.

Maataloustiloilta saapuneiden ehdotusten mukaisesti vastaaviin toimenpiteisiin ryhdytään myös karjataloudessa. Karjataloustuotteiden hankintasuunnitelmia vuosiksi 1965—1970 on hieman supistettu sekä jossain määrin korotettu hankintahintoja. Erittäin tärkeä seikka on, että hankintahintojen kohottaminen ei missään määrin korota leivän, suurimoiden tai lihavalmisteiden vähittäishintoja.

Mainitut toimenpiteet maanviljelyn ja karjatalouden alalla yhdessä hallituksen ja NKP:n keskuskomitean aikaisempien päätösten kanssa poistavat yksityiskarjan omistuksen rajoitukset sekä turvaavat kiinnostuksen tuotannon lisäämiseen.

Tosiasia on, että viime vuosina kollektiivi- ja neuvostotilojen aineellinen perusta on merkittävästi voimistunut. Mutta samalla on todettava, ettei tämä perusta vielä ole riittävä, vaan kaipaa jatkuvan voimistumisen vakiintumista. Ensisijaisena tehtävänä pidetään kollektiivi- ja neuvostotilojen korjauspajatoiminnan laajentamista, mikä pahasti heikkeni kone- ja traktoriasemien lakkauttamisen jälkeen. Tuolloin sadat hyvin varustetut korjauspajat ja tehtaat luovutettiin muille eikä maatalousjärjestöille.

Nyt on tarkoitus perustaa koneellisia korjausryhmiä, maatalouskoneiden vuokraamoja, karjatalouskone- sekä suonkuivauskoneasemia, jotka suorittavat kollektiivi- ja neuvostotilojen kanssa solmittujen sopimusten mukaisesti erilaisia töitä. On päätetty edelleen laajentaa sähköistämistä, parantaa varaosien toimituksia sekä säännöstellä niiden hinnat.

Jotta voitaisiin täyttää asetetut maataloustuotannon kohottamisen, erikoistumisen ja tehostamisen suuret tavoitteet, on lisättävä huomattavasti pääomasijoituksia maatalouteen. Uuden 5-vuotissuunnitelman kaudella valtio ja kollektiivitilat sijoittavat maatalouteen 71 miljardia ruplaa. Pelkästään valtion sijoitukset maaseudun rakennustoimintaan sekä konetoimituksiin nousevat 41 miljardiin ruplaan. Suunnilleen saman verran on sijoitettu maatalouteen sodan jälkeisen 19 vuoden aikana.

Tämän ohella on päätetty huomattavasti voimistaa maatalouskoneiden tuotantoa, mm kaksinkertaistaa traktoreiden ja kuorma-autojen valmistus 5-vuotissuunnitelman loppuun mennessä.

Leonid Brezhnev korosti erityisesti tieteen merkitystä ja huomautti, että tässä suhteessa ei saa olla minkäänlaista subjektiivisuutta, minkäänlaista harkitsemattomien ja tarkastamattomien päätösten tyrkyttämistä. Valitettavasti viime aikoina on tapahtunut, että epäpätevät henkilöt ovat julistautuneet erotuomareiksi tiedemiesten välisissä kiistoissa ja siten rajoittaneet näiden aloitteisuutta, estäneet tieteellisten ongelmien vapaata ja rakentavaa

käsittelyä. Nyt Neuvostoliiton tiedeakatemia sekä yleisliittolainen maatalousakatemia aloittavat toimenpiteet tiedemiesten voimien yhdistämiseksi, tieteen kehityksen nopeuttamiseksi sekä avun antamiseksi maanviljelyssä ja karjataloudessa.

NKP:n keskuskomitean ensimmäisen sihteerin alustuksessa on esitetty tavoitteeksi laajentaa kollektiivitilojen demokratiaa, turvata näiden periaatteiden tarkka noudattaminen sekä suorittaa tässä mielessä kollektiivitilojen jo monessa suhteessa vanhentuneiden sääntöjen tarkistus. Lähiaikoina alkaa valmistautuminen kollektiivitilojen jäsenten III edustajakokoukseen, jonka aikana ilmeisesti tehdään yhteenveto kollektiivitilojen jäsenten ehdotuksista kollektiivitilojen sääntöjen uudistamiseksi.

Ratkaisevan tärkeä seikka on myös järjestää uudelleen kollektiivi- ja neuvostotilojen talouslaskenta, jossa perustaksi otetaan kannattavuus.

On katsottu aiheelliseksi pyyhkiä heikossa taloudellisessa asemassa olevien kollektiivitilojen tileistä pois velat valtiolle. Samoin on päätetty uusia kollektiivitilojen tuloveroperustaa siten, että veroa ei makseta brutto-, vaan nettotulosta.

Edelleen on ratkaisemattomia seikkoja sellaisella tärkeällä alalla kuin maataloudessa työskentelevien aineelliset ja moraaliset kiihokkeet. Työn korvausjärjestelmä kollektiivi- ja neuvostotiloilla ei ole vielä lähimainkaan täydellinen, vaan vaatii parantamista. Erittäin tärkeä on mm kysymys vararahastojen ja luonnontuotevarantojen muodostumisesta työpalkkojen maksun varmistamiseksi kollektiivitilojen jäsenille.

Puhuessaan puoluejärjestöjen ja valtioelinten työn osuudesta maaseudulla Brezhnev korosti, että tärkeintä ja määräävintä näiden toiminnassa tulee olla jokapäiväinen huolenpito kollektiivi- ja neuvostotilojen talouden kehittämisestä, tuotannon kohottamisesta, pätevien työntekijäin määrän lisäämisestä sekä huolenpito maataloudessa työskentelevien kulttuuritarpeiden tyydyttämisestä ja elinolojen parantamisesta.

Leonid Brezhnev korosti alustuksena lopussa, että on erittäin tärkeää päästä subjektivismista maatalouden johtamisessa, käyttää mahdollisimman laajasti taloudellisia ja moraalisia kiihokkeita sekä suoda suurempi itsenäisyys kollektiivi- ja neuvostotiloille.

KOMMUNISTISTEN JA TYÖVÄENPUOLUEIDEN EDUSTAJIEN MAALISKUUN 1-5. PÄIVINÄ 1965 TYÖSKENNELLEEN NEUVONPIDON TULOKSISTA

NKP:n keskuskomitean täysistunnon päätöslauselma maaliskuun 26. päivältä 1965

Kuultuaan tov. M. A. Suslovin selostuksen maaliskuun 1—5. päivinä Moskovassa pidetyn kommunistisen ja työväenpuolueiden edustajien neuvottelutilaisuuden tuloksista NKP:n keskuskomitean täysistunto kannattaa täydellisesti neuvonpidossa hyväksyttyjä asiakirjoja — Tiedonantoa ja Julkilausumaa Vietnamin tapahtumista sekä hyväksyy NKP:n valtuuskunnan toiminnan.

Täysistunto katsoo, että neuvottelutilaisuus oli tärkeä askel kohti kommunistisen maailmanliikkeen eheytymistä imperialismia ja kolonialismia vastaan, kansallisen vapautuksen, rauhan, demokratian ja sosialismin puolesta käytävän taistelun tarkoituksessa.

Neuvonpidon tulokset osoittavat, että siihen osallistuneet kommunistiset puolueet ovat vakaasti päättäneet tehdä kaiken niistä riippuvan kansainvälisen kommunistisen liikkeen yhtenäisyyden lujittamiseksi marxismin-leninismin, proletariaatin internationalismin, vuoden 1957 Julistuksen ja vuoden 1960 Julkilausuman määrittelemän linjan pohjalla.

NKP:n keskuskomitean täysistunto yhtyy täydellisesti neuvonpidon osanottajien käsitykseen, että tärkein tie yhtenäisyyden lujittamiseen on siinä, että jokainen kommunistinen puolue kohottaa kansainvälistä vastuutaan, osallistuu aktiivisesti yhteiseen toimintaan yleisessä taistelussa imperialismia, kolonialismia ja uuskolonialismia vastaan, kansojen vapaustaistelun tukemiseen monopolipääoman herruutta vastaan, yleisen rauhan sekä yhteiskuntajärjestelmiltään erilaisten valtioiden rauhanomaisen rinnakkainolon periaatteiden voimaansaattamisen puolesta, sosialismin ja kommunismin asian puolesta. Erikoinen merkitys on nykyään maailman kaikkien maiden kommunistisen puolueiden, kaikkien rauhantahtoisten ja demokraattisten voimien yhteisellä toiminnalla amerikkalaisten imperialistien Etelä-Vietnamia vastaan suunnatun agression takaisinlyömiseksi, Vietnamin demokraattisen tasavallan suojelemisessa, imperialistisen aggression kohteeksi joutuneiden kansojen suojelemisessa. Tähän kehottaa neuvonpitoon osallistuneiden hyväksymä suuren merkityksen omaava julkilausuma Vietnamin tapahtumista.

Keskuskomitean täysistunto katsoo oikeiksi ja hyväksyy täydellisesti toimenpiteet, joita NKP:n keskuskomitean puhemiehistö on suorittanut Vietnamin työtätekevien puolueen johdon kanssa tehdyn sopimuksen mukaisesti jatkuvan avun ja tuen antamiseksi Vietnamin kansan sankarilliselle taistelulle, Vietnamin demokraattisen tasavallan puolustuskyvyn lujittamiseksi amerikkalaisen imperialismin taholta tulevan aggression torjumisen tarkoituksessa.

Keskuskomitean täysistunto ilmaisee yhtyvänsä täysin tiedonantoon sisältyviin mielipiteisiin ja käsityksiin. Puolueemme tekee omalta osaltaan kaiken välttämättömän, jotta ne saisivat käytännöllisen ilmaisun ja johtaisivat kansainvälisen kommunistisen liikkeen yhtenäisyyden lujittamiseen marxismin-leninismin periaatteiden pohjalla.

NKP yhtyy neuvonpitoon osallistuneiden johtopäätökseen, että hajaannus kommunistisessa liikkeessä, heikentäen sen eheyttä, aiheuttaa vahinkoa maailman vapautusliikkeen asialle, kommunismin asialle. Puolueemme, kuten muutkin neuvonpitoon osallistuneet veljespuolueet, katsoo että nykyisessä tilanteessa on erityisen välttämätöntä ryhtyä tehokkaisiin toimenpiteisiin vaikeuksien voittamiseksi kommunistisessa liikkessä, sen rivien yhtenäisyyden palauttamiseksi.

Keskuskomitean täysisunto kannattaa neuvonpitoon osallistuneiden kaikkien puolueiden täydellisen tasa-arvoisuuden ja keskinäisen mielipiteiden kunnioittamisen oloissa laatimia ehdotuksia kommunistisen liikkeen eheyden lujittamisen keinoista — ehdotuksia, jotka edellyttävät: yhteistä toimintaa taistelussa yhteisen asian puolesta, kollektiivisia ponnisteluja puolueiden välisten keskinäisten suhteiden parantamista varten, kahdenkeskisten ja monenkeskisten tapaamisten sekä puolueiden yhteydenpidon muiden muotojen käyttämistä, avoimen polemiikin, joka sisältää hyökkäilyjä ja joilla on epätoverillinen muoto, lopettamista. Samanaikaisesti tulee kehittää mielipiteiden vaihtoa aikamme ajankohtaisista ongelmista toverillisessa muodossa ja noudattaa tiukasti vuosien 1957 ja 1960 neuvottelukokousten laatimia puolueiden välisten suhteiden normeja.

Veljespuolueiden yhtenäisyyden lujittamista vastaisi myös vuoden 1960 neuvottelukokoukseen osallistuneiden 81 puolueen edustajien alustavan neuvottelutilaisuuden pitäminen asianomaisena aikana. Tällainen tapaaminen tekisi mahdolliseksi demokraattisimmin menetelmin määritellä kommunistisen puolueiden edustajien uuden kansainvälisen neuvottelukokouksen valmistelun keinot ja muodot. Uuden kansainvälisen neuvottelukokouksen aktiivinen ja monipuolinen valmistelu ja sen pitäminen sopivana ajankohtana olisi maailman kommunistisen liikkeen etujen mukaista — tätä neuvonpitoon osallistuneiden johtopäätöstä kannattaa NKP täydellisesti.

NKP:n keskuskomitean täysistunto hyväksyy keskuskomitean puhemiehistön lokakuun (v. 1964) täysistunnon jälkeen suorittamat toimenpiteet veljellisen ystävyyden lujittamiseksi sosialistisen maiden kanssa ja kansainvälisen kommunistisen liikkeen eheyttämiseksi mm. toimenpiteet, joihin on ryhdytty yhteyksien ja yhteistoiminnan jatkuvaa kehittämistä varten kaikkien kommunistisen ja työväenpuolueiden kanssa.

NKP noudattaa edelleenkin horjumatta leniniläistä linjaa, joka on ilmaistu NKP:n ohjelmassa sekä Moskovan neuvottelukokousten Julistuksessa ja Julkilausumassa, puolustaa lujasti marxismin-leninismin ja proletaarisen internationalismin periaatteita ja yhdessä muiden kommunistisen puolueiden kanssa pyrkii kaikkien sosialistisen maiden, kaikkien marxilais-leniniläisten puolueiden, aikamme kaikkien vallankumouksellisten voimien yhteenliittämiseen taistelussa imperialismia ja kolonialismia vastaan, kansallisen vapautuksen, rauhan, demokratian ja sosialismin puolesta.

Helsinki 1965. Kustannusosakeyhtiö Yhteistyö

LABORATORIO KUUHUN

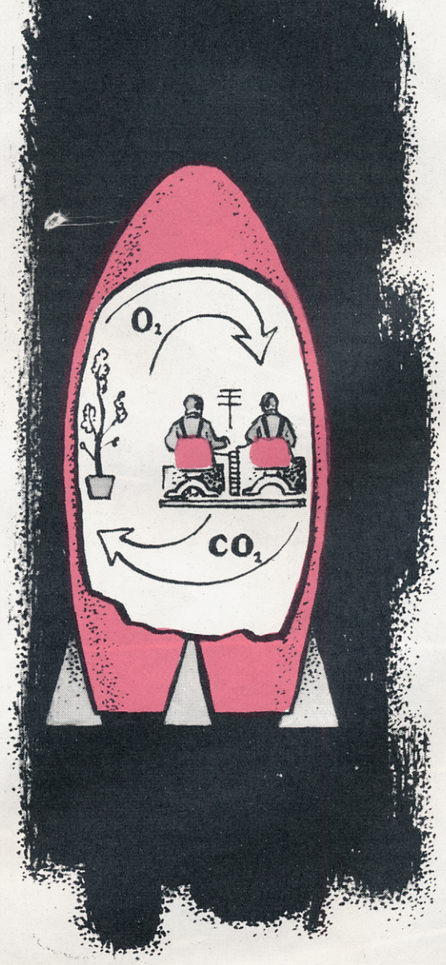

Suunniteltaessa kuuobservatorion rakentamista lähetetään ensimmäiseksi Kuuhun kaikenlaisia automaattisia kojeita ja laitteita. Niiden avulla tulisi saada tarkkoja tietoja Kuun pinnan rakenteesta ja siellä tapahtuvasta säteilystä. Toisin sanoen robottien tulisi antaa tieto: "Kyllä, ihmiselle on mahdoilista astua Kuun pinnalle!" Kun Maahan saadaan perustiedot, on seuraavana vaiheena kokeilun suoritava ihminen, jonka ennen matkaan lähtöään pitää oppia käsittelemään ja tekemään yleistävät johtopäätökset Kuusta tulevista signaaleista. Mutta myös Maassa suurin osa työstä suoritetaan kojeiden avulla.

Paljon vaikeuksia on voitettavana, jotta voitaisiin lähettää Kuuhun automaattinen laitteisto ja turvata sen toiminta Kuun olosuhteissa, joissa säteily on suurempaa, vetovoima pienempi kuin Maassa ja Kuun pinnalle sataa meteoriitteja. Erittäin kiinnostava tässä suhteessa on neuvostoliittolaisen tiedemiehen Viktor Benjuhin teoria aineiden optisten ominaisuuksien muuttumisesta Kuussa vallitsevan säteilyn ja eroosion vaikutuksesta. Tiedemies ehdotti myös vastaavia toimenpiteitä aineiden suojelemiseksi niiden pitempiaikaisen käytön turvaamista varten.

Yleisen mielipiteen mukaan ensimmäisiä Kuuhun toimitettavia kojeita on ehdottomasti automatiolaittein varustettu teleskooppi kuvien lähettämiseksi Maahan. Kuussa teleskooppi toimii ihanteellisissa olosuhteissa koska siellä ei ole ilmakehää, mikä Maassa on pahimpana haittana tähtitieteilijäin työssä.

Tiedemiehet ovat tulleet johtopäätökseen, että kuulaboratoriota ja automaattista "asutettua" laboratoriota voidaan käyttää havaintojen tekemiseen Maan pilvipeitteestä, mikä on erittäin tärkeää tarkkojen säänennusteiden laatimista varten. Kuun ensimmäisten tutkijain on ehdottomasti otettava selvää myös siitä onko Kuussa mitään jäänteitä elämästä. Siksi laboratoriossa täytyy olla bakterientutkimiskojeet.

Kuulaboratoriolla tulee tietenkin olla rakennuksensa. Ensimmäisen kuutalon ovat rakentaneet — tosin vasta piirustuksissa — eräät moskovalaiset arkkitehdit. Aineilta ja rakenteilta vaadittavat ominaisuudet on jo tutkittu. Ottamalla huomioon ilmakehän puuttumisen Kuusta aikovat arkkitehdit käyttää ilmaa kuutalossa paitsi elämiseen myös rakenneaineena. Ilma muodostaa pysyvän tuen sisältäkäsin, jännittää sekä ympäröiviä että kantavia päällysteitä. Laboratoriorakennuksesta arvioidaan tulevan kolmikerroksinen. Kojeet sijoitetaan kolmanteen kerrokseen, toinen kerros varataan tutkijain työskentelytilaksi ja ensimmäisessä asutaan.

Milloin ihminen lentää Kuuhun? Amerikkalaiset tiedemiehet mainitsevat vuosiluvut 1967—1970. Tätä määräaikaa on tietenkin pidettävä ainoastaan hyvin summittaisena. Muutokset puoleen tai toiseen riippuvat kahdesta seikasta — nimittäin ensiksi, että on olemassa perinpohjaiset tiedot fysisistä olosuhteista reitillä Maa—Kuu, ja toiseksi, että on ratkaistu rakenteelliset ja lääketieteellis-biologiset tehtävät, joilla taataan lennon turvallisuus. Neuvostoliittolaisten tiedemiesten Juvenali Volynkinin ja eräiden muiden laskelmien mukaan alus voidaan lähettää Kuuhun vain Auringon rauhallisen toiminnan kautena ja edellyttäen, että kosmonautit on suojattu erikoismenetelmin vahingollista Auringon lyhytaaltosäteilyä vastaan.

Se primäärisen avaruussäteilyn annos, jonka kosmonautti saa ollessaan Maan magneettikentän ulkopuolella, vaihtelee Auringon aktiivisuudesta riippuen 125—257 millibaarin välillä. Se on 7—16 kertaa suurempi kuin ihmiselle sallittu annos. Siitä syystä on ensisijainen tehtävä suunnitella suojakeinoja ja parantaa menetelmiä Auringon aktiivisuuden ennustamista varten. Tällä hetkellä pystymme saamaan tietoja Auringon tulevista prosesseista vasta 2—3 päivää aikaisemmin, eikä niitäkään vielä sataprosenttisella tarkkuudella. Tähän voidaan olla tyytyväisiä vain aluksi.

Neuvostoliittolaiset tiedemiehet Ivan Akulinitshev ja Roman Bajevski ovat tutkineet kysymystä "avaruusaluslääketieteen" osuudesta pitkillä avaruuslennoilla esimerkiksi Kuuhun. He ovat tehneet yleistävän yhteenvedon Neuvostoliitossa hankitusta kokemuksesta, joka koskee telemetristen laitteiden rakentamista lennon aikana tapahtuvia fysiologisia mittauksia varten.

Tie kosmokseen alkaa tosiaan Maassa. Tekniikan ja lääketieteen yhteistoiminnan johdosta on mahdollista kokeilla maanpäällisissä olosuhteissa lennon aikana syntyvien avaruudelle ominaisten monien tekijäin vaikutusta elävään organismiin. Tästä esitelmöi mm. neuvostoliittolainen Andrei Lebedinski Varsovan kongressissa.

Kuvitelkaamme ilmatiivistä huonetta, johon viisi ihmistä on sulkeutunut suorittaakseen pitkäaikaisen tieteellisen kokeilun. Ensinäkemältä se vaikuttaa helpolta. Mutta tosiasiassa noilta viideltä ihmiseltä, jotka pyrkivät omakohtaisesti kokeilemaan mitä kosmonautti joutuu kokemaan 120-päiväisellä lennolla, vaaditaan paljon itsehillintää, optimismia, tahdonlujuutta vaikeuksien voittamisessa.

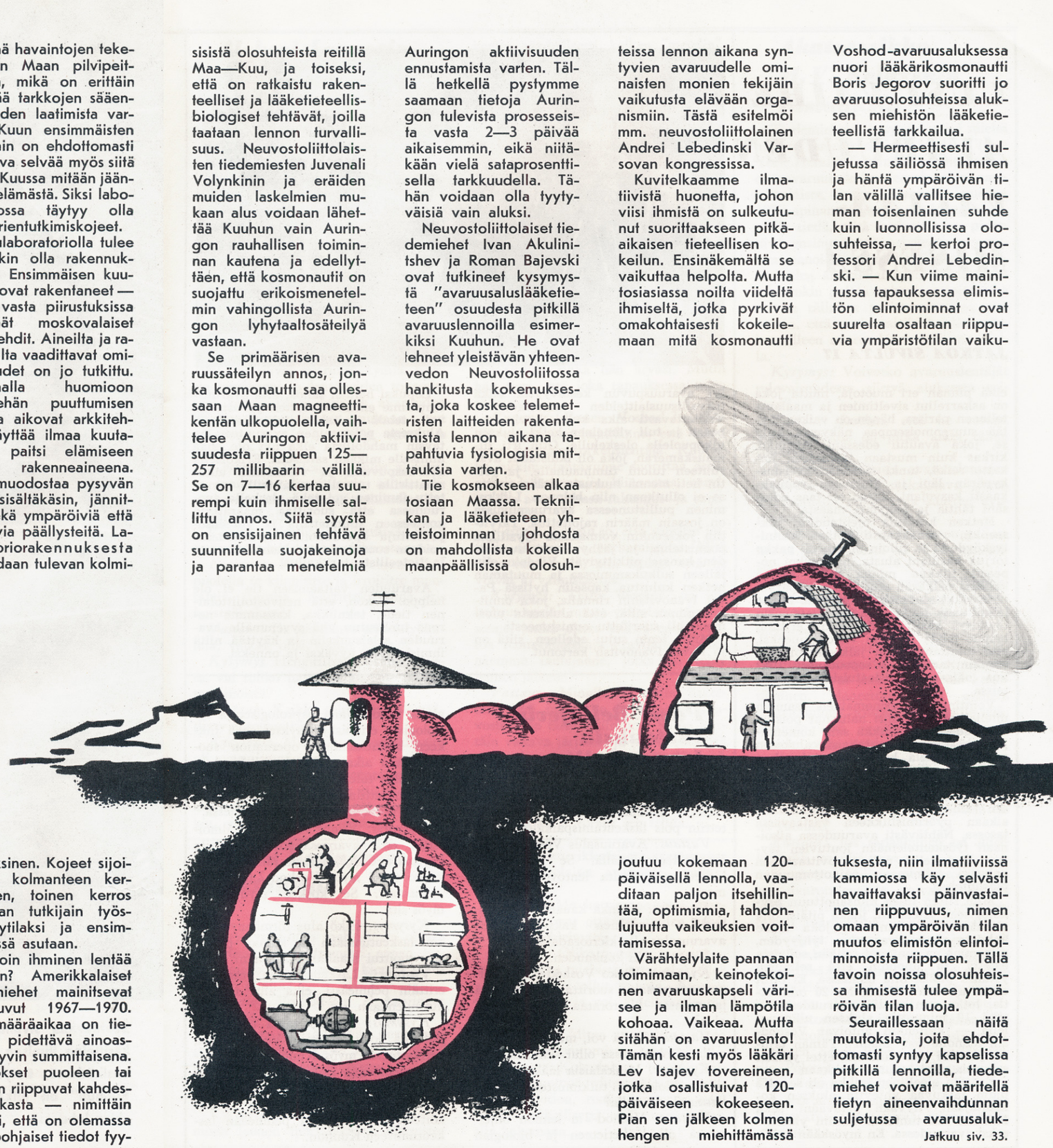

Värähtelylaite pannaan toimimaan, keinotekoinen avaruuskapseli värisee ja ilman lämpötila kohoaa. Vaikeaa. Mutta sitähän on avaruuslento! Tämän kesti myös lääkäri Lev Isajev tovereineen, jotka osallistuivat 120-päiväiseen kokeeseen. Pian sen jälkeen kolmen hengen miehittämässä Voshod-avaruusaluksessa nuori lääkärikosmonautti Boris Jegorov suoritti jo avaruusolosuhteissa aluksen miehistön lääketieteellistä tarkkailua.

— Hermeettisesti suljetussa säiliössä ihmisen ja häntä ympäröivän tilan välillä vallitsee hieman toisenlainen suhde kuin luonnollisissa olosuhteissa, — kertoi professori Andrei Lebedinski. — Kun viime mainitussa tapauksessa elimistön elintoiminnat ovat suurelta osaltaan riippuvia ympäristötilan vaikutuksesta, niin ilmatiiviissä kammiossa käy selvästi havaittavaksi päinvastainen riippuvuus, nimen omaan ympäröivän tilan muutos elimistön elintoiminnoista riippuen. Tällä tavoin noissa olosuhteissa ihmisestä tulee ympäröivän tilan luoja.

Seuraillessaan näitä muutoksia, joita ehdottomasti syntyy kapselissa pitkillä lennoilla, tiedemiehet voivat määritellä tietyn aineenvaihdunnan suljetussa avaruusaluk-

Jatkuu siv. 33.

UUSI VAIHE AVARUUDEN VALTAAMISESSA

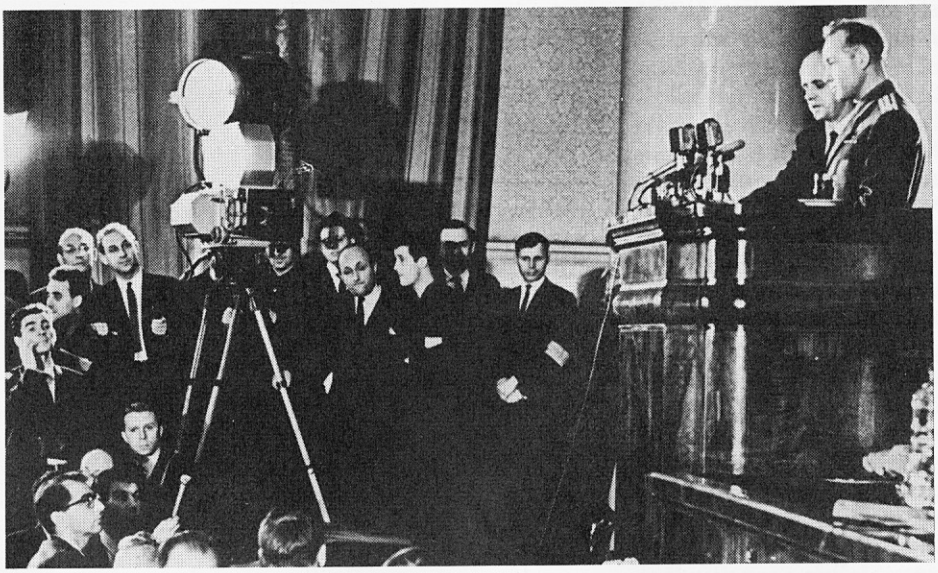

JATKOA SIVULTA 17

eikä pinnan eri muotoja, mutta joka on askarrellut siveltimien ja maalaustelineen parissa, hänen on vaikea löytää suurenmoisempaa näkymää kuin se, joka avautui edessäni. Aurinko, kirkas kuin mustaan taivaaseen hakattu reikä, tunki säteitään avaruuskypärän läpi ja kuumensi voimakkaasti kasvojani. Sitten oli taas edessäni tähtiä ja näkymiä maasta.

Hetken kuluttua ojentauduin jokseenkin voimakkaasti vetäen kiinnitysköydestä ja silloin minun oli pakko torjua käsilläni alusta, joka alkoi nopeasti liikkua minua kohti. Ennen kaikkea pelkäsin, että iskisin kypäräni lasin rikki alukseen törmätessä. Mutta leijailtuani luukun luokse vaimensin töytäisyä käsilläni. Se olikin erittäin helppo tehdä ja tulin vakuuttuneeksi, että totuttautumisen jälkeen voi jokseenkin tarkasti ja sopeutuvasti liikkua näissä erikoislaatuisissa olosuhteissa.

Vointini oli erinomainen, samoin mielialani enkä olisi halunnut poistua avaruudesta, ja vaikka sain komentajalta käskyn palata takaisin alukseen ponnistin vielä kerran ulostuloaukon luukusta nähdäkseni mitä tapahtuu ensimmäisenä hetkenä työnnön jälkeen. Se osoitti, että pieninkin sysäyksen aiheuttava suunnanmuutos saa aikaan pyörimisliikkeen vastaavassa tasossa. Nähtävästi avaruudessa aikoinaan työskentelemään joutuvien täytyy harjoitella paljon sovittaakseen kehonsa toimimaan painottomuuden olosuhteissa.

Mitä sitten tulee niinsanottuun psykologiseen esteeseen, jonka pitäisi olla ylipääsemätön ihmiselle, joka aikoo kohdata yksin avaruuden tyhjyyden, niin minä en tuntenut mitään sellaista estettä ja unohdin että sellainen yleensä pitäisi olla olemassa. Ei ollut aikaa ajatella sellaita. Ne 20 minuuttia, jotka sain viettää avaruudessa — siitä 10 minuuttia aluksen ulkopuolella — kuitenkin antoivat Voshod-2:n lennolle sen "maun". Tämän tajusin ja siksi tein kaikkeni, ettei yhtään sekuntia olisi kulunut hukkaan.

Erittäin oleellinen seikka oli se, että pidin jatkuvaa yhteyttä aluksen komentajaan, hyvään ystävääni sekä Maahan. En tuntenut itseäni yksinäiseksi avaruudessa. En myöskään epäillyt avaruuspuvun kestävyyttä enkä turvallisuuslaitteiden luotettavuutta. Valitettavasti aika kului hyvin nopeasti ja tuli viimeinen hetki aluksen ulkopuolella oleskelulle. Otin irti filmauskameran, joka oli ikuistanut avaruuteen tuloni filminauhalle, ja yritin heti mennä luukusta sisään, mutta se ei ollutkaan niin helppoa. Liikkuminen pullistuneessa avaruuspuvussa on jossain määrin rajoitettua. Tarvittiin jokseenkin voimakasta fyysillistä ponnistelua, ja jäähyväiseni avaruuden kanssa pitkittyivät. Vihdoin olin jälleen sulkukammiossa ja muutaman hetken kuluttua kapselin hytissä Pavel Ivanovitshin rinnalla, joka onnitteli minua siitä, että aluksesta ulosmeno oli suoritettu onnistuneesti.

Miten lento sujui edelleen, siitä on jo Pavel Ivanovitsh kertonut.

Lopuksi haluan sanoa, että avaruuslentomme ennakkotulosten perusteella voi tehdä joitakin johtopäätöksiä. Aluksesta poistuminen avaruuteen on täysin mahdollista eikä nyt ole enää ihmiselle mikään salaisuus. Erikoisella avaruuspuvulla ja vastaavilla automaattisilla turvallisuuslaitteilla varustettu ihminen voi sekä oleskella avaruudessa että suorittaa määrättyjä kohteeseen suunnattuja ja yhteensopeutettuja operaatioita. Avaruudessa voidaan suorittaa fyysisluontoisia töitä ja tieteellistä tarkkailua.

Avaruuden valtaamisen tie ei ole helppo. Uskon, että neuvostoliittolainen tiede, tekniikka, kansamme nerous tunkeutuu yhä syvemmälle avaruuden salaisuuksiin ja käyttää niitä ihmiskunnan hyväksi ja onneksi.

Pavel Beljajevin vastauksia kysymyksiin

Kysymys: Missä on nyt Voshod-2:n kapseli? Kuinka ja milloin se kuljetettiin pois laskeutumispaikalta?

Vastaus: Avaruusalus Voshod- 2 on avaruuslentokentällä. Se kuljetettiin laskeutumispaikalta lentovoimien toimesta.

Kysymys: Kuinka kauan voisi Voshod-2:n tyyppinen kaksipaikkainen avaruusalus olla kiertoradalla.

Vastaus: Yli kuukauden.

Kysymys: Voiko Voshod-2n tyyppinen avaruusalus suorittaa liikehdintää ja vaihtaa kiertorataa kuten Poletalus?

Vastaus: Kyllä voi, mutta tällä lennolla ei ohjelmassa ollut sellaista.

Kysymys: Minkälaisia lääketieteellisiä ja biologisia tutkimustehtäviä oli kyseisellä lennolla?

Vastaus: Voshod-2:n lennon ohjelmassa oli lääketieteen ja biologian alalla tutkittavana psykologiset ja fysiologiset erikoiskysymykset sekä liikkeen biomekaniikka operaation suorittamisen aikana. Ne liittyivät aluksesta ulos tulemiseen. Suurta huomiota kiinnitettiin siihen, miten ihminen pystyy työskentelemään avaruudessa.

Kysymys: Viime vuosina on ilmoitettu, että avaruusaluksia voitaisiin käyttää uudelleen lennon jälkeen. Koskeeko tämä myös Voshod-2:ta?

Vastaus: Se koskee täydellisesti myös sitä.

Kysymys: Eikö alus törmännyt puihin laskeutuessaan ja kuinka paljon alus vioittui maahan tullessaan?

Vastaus: Laskeutuminen tapahtui erittäin pehmeästi, eikä alus vioittunut ollenkaan.

Kysymys: Sopiiko sama ohjausjärjestelmä, jota käytettiin Voshod-2:ssa, periaatteessa myös Kuuhun suoritettavaan pehmeään laskeutumiseen?

Vastaus: Käsiohjausjärjestelmä, jolla Voshod-2 on varustettu, ei ole tarkoitettu käytettäväksi pehmeään laskeutumiseen Kuuhun.

Aleksei Leonevin vastauksia

Kysymys: Kuinka kauan olitte aluksen ulkopuolella – kymmenen vai kaksikymmentä minuuttia?

Vastaus: Aluksen ulkopuolella olin kaksikymmentä minuuttia, niistä kymmenen sulkukammoissa.

Kysymys: Ette ole ainoastaan ensimmäinen ihminen, joka on mennyt aluksesta ulos avaruuteen, vaan myös ensimmäinen taidemaalari-avaruuslentäjä. Sanokaa, minkä värinen on avaruus? Näittekö avaruudessa sellaisten värien yhdistelmiä, joita olette käyttänyt Maassa?

Vastaus: Piirroksiani julkaistiin ensimmäisen kerran lehdissä vuonna 1961. Ne olivat avaruusnäkymiä. Käytin hyväkseni jo lentäneiden tovereitteni kertomuksia, kuvasin avaruuden heidän kertomuksensa mukaan. Nyt näin sen itse ja huomasin, etten ole erehtynyt.

Kysymys: Tullessanne ulos aluksesta kuulitteko jonkinlaisia ääniä, olivatko nuo äänet lähtöisin aluksesta vai jostain muualta?

Vastaus: Kuulin miellyttäviä ääniä – Levitan luki uutista lennostamme.

Kysymys: Kun olitte aluksen ulkopuolella te kiinnititte ja irroititte muutamia ruuveja. Käytittekö siinä erikoistyökaluja?

Vastaus: En käyttänyt erikoistyökaluja, vaikka olisi voinut käyttää.

Kysymys Hengititttekö letkun kautta, vai tuliko happi selässänne olevista säiliöistä?

Vastaus: Kaikki toiminnot oli säädetty automaattisiksi.

Kysymys: Millaisia yhteysvälineitä oli avaruuspuvussa?

Vastaus: Aluksen komentajan kanssa oli puhelinyhteys. Se oli yhdistetty köyteen. Aluksen komentaja jo sanoikin, että hän kuuli aluksen seinien kautta täydellisesti kaiken "metelin", jota aiheutin avaruudessa.

Kysymys: Voivatko avaruuslentäjät poistua kauemmas aluksesta tulevien lentojen aikana käyttämällä erikoisia liikkumisvälineitä kuten suihkumoottoreita ja kaasupistooleita?

Vastaus: Luulen heidän voivan.

Kysymys: Mitä tapahtuisi, jos te aluksen jätettyänne olisitte joutunut tainnostilaan. Oliko olemassa tällaista tapausta varten automaattinen järjestelmä, joka veisi teidät takaisin alukseen?

Vastaus: Luulen, että aluksen komentaja olisi voinut tulla avukseni minä hetkenä tahansa.

Kysymys: Tiesikö vaimonne ennakolta, että teidän täytyy avaruudessa poistua aluksesta?

Vastaus: Ehkä hän arvasi. Mutta hän tiesi, että joka tapauksessa tulen takaisin.

Kysymys: Ennen Voshod-2:n lähtöä te sanoitte leikillänne, että teistä tulee asentaja-korkeuslentäjä. Kuuluiko tutkimustehtäviinne suorittaa asennuksia? Rakentajia kiinnostaa, tarvitaanko avaruudessa rakennus- ja asennusmiehiä.

Vastaus: Sanoin jo, että suoritin joitakin asennus- ja purkamistöitä. Mitä tulee rakentajiin, niin luulen, että he voivat jo valmistautua.

Kysymys: "Daily Worker" on julkaissut teidän musta-valkoisen piirroksenne, jonka olette tehnyt ennen lentoa Komsomolskaja Pravdalle. Koska näemme taulujanne, jotka on tehty lennon jälkeen?

Vastaus: Minulle sanottiin äskettäin, että minut on hyväksytty Neuvostoliiton taiteilijaliittoon. Se on erittäin vakava järjestö, ja kerrotaan, että maalaukset valmistuvat heillä hitaasti.

Kysymys: Riisuitteko alukseen palattuanne avaruuspuvun yltänne?

Vastaus: En ottanut sitä pois, vaikka olisin kyllä voinut sen tehdä.

Pavel Beljajevin vastauksia

Kysymys: Onko mahdollista ohjata avaruusalusta välittömästi ennen laskeutumista ja voidaanko kiertää mahdollisia esteitä?

Vastaus: Voshod-2:n ei tarvinnut sitä tehdä.

Kysymys: Mitkä olivat ensimmäiset sanat, jotka Aleksei Leonov lausui palattuaan takaisin alukseen?

Vastaus: Hän sanoi: "Terve komentaja".

Kysymys: Millaiseksi arvioitte Geminin lennon merkityksen? Katsotteko, että amerikkalaiset saavuttavat neuvostoliittolaiset avaruuden valtaamisessa?

Vastaus: Me katsomme, että amerikkalaiset ovat ottaneet uuden askeleen tässä ohjelmassa.

Kysymys: Oliko metsään laskeuduttaessa vaaraa miehistölle tai alukselle?

Vastaus: Ei ollut vaaraa. Alus ei vahingoittunut ja voi uudelleen lentää avaruudessa.

Kysymys: Miten kulutitte aikaa Permissä laskeutumisen jälkeen?

Vastaus: Kohtalaisen hyvin. Laitoimme kuntoon yhteysvälineet, sytytimme nuotion, ruokailimme ja odotimme rauhallisesti että meitä tultaisiin hakemaan.

Akateemikko M. V. Keldyshin vastauksia

Tiedemieheltä kysyttiin, mitä mieltä hän on amerikkalaisen lehden "New York Herald Tribunen" kirjoituksesta, että avaruusaikakauden aloittivat amerikkalaiset, jotka lähettivät vuonna 1952 apinan 36 mailin korkeuteen.

En tiedä, mitä korkeutta on pidettävä ensimmäisenä askeleena avaruuteen, sanoi akateemikko Keldysh, mutta luulen amerikkalaisten suorittaneen jokseenkin paljon vakavia asioita eikä tarvita tällaista todistusaineistoa sitä varten, että osoitettaisiin heidän työskennelleen avaruuden tutkimisen alalla.

Kysymys: Voivatko avaruuslentäjät tulevaisuudessa siirtyä aluksesta toiseen?

Vastaus: Luulen, että he voivat. Suoritettu koe on pitkä askel tähän suuntaan.

Kysymys: Millaisia avaruuslentojen ongelmia on vielä ratkaistava ennen kiertoradalla tapahtuvaa suurten avaruusasemien asennustyötä?

Vastaus: Näitä ongelmia on paljon, mutta tärkein niistä on eri alusten toisiaan lähestyminen.

Kysymys: Mitkä avaruustutkimuksen vaiheet ja ongelmat ovat tärkeimpiä Neuvostoliitossa vuoteen 1970 mennessä?

Vastaus: Kaikkia on vaikea mainita. Mutta avaruuden tutkimisen suuria ongelmia ovat ihmisen lentojen kehittäminen, planeettainvälisen aseman rakentaminen, toisille planeetoille pääseminen sekä avaruuden fysiikan ja muiden ominaisuuksien tutkiminen.

Kysymys: Tämä on neuvostoliittolaisten avaruuslentäjien kuudes lehdistötilaisuus. Voidaanko toivoa, että tapaamme seitsemännen kerran vielä tänä vuonna?

Vastaus: Jos tapaaminen on miellyttävää, voi sitä toivoa.

Kysymys: Milloin neuvostoliittolaiset avaruuslentäjät voivat suorittaa liikkeitä siinä mielessä, että muutettaisiin avaruusaluksen kiertorataa?

Vastaus: Toveri Beljajev jo sanoi, että Voshod-2 voi suorittaa määrättyä liikehdintää, ja minä haluaisin palauttaa mieleen, että ensimmäinen automaattinen alus, jolla oli eri variaatioita kiertoradan suhteen, lähetettiin Neuvostoliitosta noin puolitoista vuotta sitten. Se oli Polet-1. Sitten lähetettiin Polet-2, joka myös voi automaattisesti muuttaa kiertorataa. Katsomme, että aluksemme voivat täydellisesti suorittaa liikehdintää kiertoradalla ollessaan.

Länsi-Siperiasta on tulossa suuri öljy- ja kaasuteollisuusalue, sillä sieltä on löydetty varsin huomattavia määriä molempia. Lähimmän ajan tavoitteena on näiden raaka-aineiden kuljetus teollisuuskeskuksiin. Tänä vuonna valmistuu Shaimin-Tjumenin öljyjohto ja Igrimin-Serovin kaasujohto. Ne yhdistävät Ob-joen alajuoksun vasemman rannan maaöljy- ja maakaasualueet Uralin ja Siperian päärautatiehen. Lähiaikoina ryhdytään rakentamaan 1 000 km:n pituista öljyjohtoa Ust-Balykista (Obin keskijuoksulta) länsisiperialaiseen Omskin kaupunkiin.

Hiljattain APN:n edustaja Boris Sadekov kävi tutustumassa Shaimin-Tjumenin öljyjohdon rakentamiseen.

SIPERIAN ÖLJY-JOHDOT

Vladimir Rybaltshenko on vanha öljy- ja kaasujohtojen rakentaja. Parinkymmenen vuoden aikana hän on "kääntänyt nurin koko maan". Hän on kaivanut maata Karakumin paahtavassa helteessä Buharan—Uralin johtoa rakennettaessa, taistellut sääskiä vastaan Leningradin ympäristön soilla, louhinut vuoria rakennettaessa Ordzhonikidzen—Tbilisin kaasujohtoa Kaukasiaan. Ja nyt hän on täällä rakentamassa Siperian ensimmäistä Shaimin—Tjumenin öljyjohtoa.

Tapasin hänet pienessä kylässä, joka sijaitsee suunnilleen öljyjohdon puolimatkassa. Sinne oli tuotu raivaustraktoreita, kaivinkoneita, asuntovaunuja ja öljyjohdon rakentajat alkoivat kaataa metsää, kiskoa kantoja juurineen, raivata tietä, kaivaa ojaa ja hitsata putkia yhteen.

Sää oli sikäläisittäin harvinaisen lämmin, mutta se ei ollut rakentajille mieleen. Seudulla olevat lukuisat suot eivät olleet jäätyneet. Näin miten erityisesti suolla kulkua varten levein telaketjuin varustettu traktori hitaasti pysähtyi paikallaan ja miltei heti painui suohon

Jatkuu siv. 32.

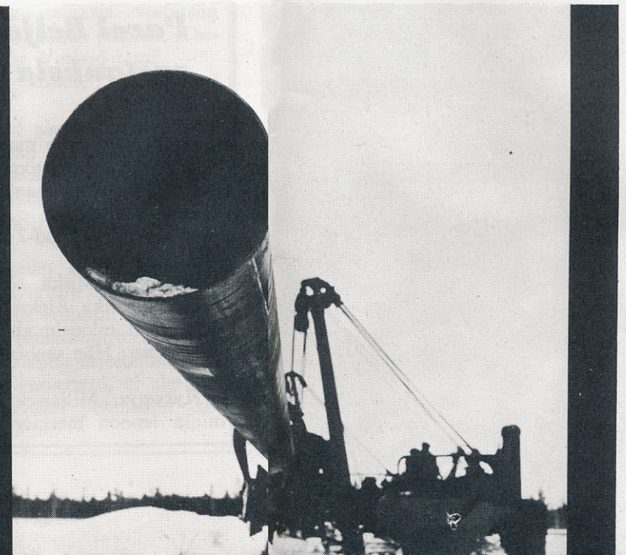

Ylärivissä:

Vas: Talvisaikaan voi taigassa liikkua vain maastovaunulla. Kesk: Tällaisissa vaunuissa asuvat öljyjohtojen rakentajat. Oik: Läpi koskemattoman taigan raivataan väylää putkille.

Ylhäällä:

Vas: Tjumenskin teollisuuskorkeakoulussa on noin tuhat opiskelijaa. Korkeakoulusta valmistuu työntekijöitä öljyalalle. Oik: Erikoiset kuormavaunut kuljettavat putket työpaikalle.

Vas: Siperian metsämies Agzam Habibulin on jo kymmenkunta vuotta kaatanut metsien jättiläisiä.

Vier: Öljyputkea lasketaan paikoilleen.

VENÄJÄN TIETEEN PERUSTAJA

HUHTIKUUN 15. PÄIVÄNÄ TULI KULUNEEKSI 200 VUOTTA VENÄJÄN TIETEEN PERUSTANLASKIJAN MIHAIL LOMONOSOVIN KUOLEMASTA. HÄN OLI AIKANSA YLEISNERO, JONKA TOIMINTA ULOTTUI MM. FYSIIKAN, KEMIAN, MEKANIIKAN, MAANTIETEEN JA JOPA KIELITIETEEN ALALLE.

Filosofi, kemisti, tähtitieteilijä, geologi, kirjailija, optikko, maantieteilijä, mekaanikko, taidemaalari, mineralogi, fyysikko ja historiantutkija – kaikkea sitä oli Mihail Lomonosov.

Avarakatseisuudessaan ja tietorikkaudessaan hän on Leonardo da Vincin, Benjamin Franklinin ja Wilhelm Leibnizin rinnalla, henkilöiden, jotka olivat paljon edellä aikaansa.

Yhdeksäntoistavuotiaana talonpojan poika Lomonosov lähti Arkangelin läänistä, jossa hän oli syntynyt 1711, Moskovaan opintojaan jatkamaan. Hänen repussaan oli kåksi kirjaa – Leonti Magnitskin "Aritmetiikka" ja Meleti Smitritskin "Kielioppi", jotka hän osasi ulkoa.

Nuorukaisen onnistui päästä Slaavilais-kreikkalais-latinalaiseen akatemiaan salattuaan "alhaisen" syntyperänsä. Hän opiskeli sinnikkäästi uppoutuen siihen kokonaan. Jo vuoden kuluttua hän kirjoitti runoja latinaksi ja oli oppinut kreikan kielen.

Viisi vuotta hän vietti akatemiassa, usein puolinälkäisenä. Onnellinen tapahtuma tuli hänelle avuksi – oli päätetty lähettää kaksitoista "tieteissä kunnostautunutta" akateemiseen yliopistoon Pietariin. Valittujen joukossa oli myös Lomonosov.

Yliopistossa hän luki matematiikkaa, maantiedettä, fysiikkaa, kemiaa ja tekniikkaa. Hänen Pietarissa olonsa jäi kuitenkin lyhyeksi, sillä muutaman kuukauden kuluttua vuoden 1736 syksyllä Lomonosov matkusti Saksaan, jonne hänet kahden muun ylioppilaan mukana lähetettiin tietojaan täydentämään.

Viisi vuotta nuori holmogorilainen vietti ulkomailla. Marburgissa hän opiskeli tunnetun oppineen Christian Wolffin johdolla

Lomonosovin laatima maapallon pohjoisalueen kartta.

LOMONOSOVIN JALANJÄLKIÄ

Vasiliostrovin saarella Leningradissa on hyvin säilynyt rakennus, jossa on porrasmainen 8-kulmainen torni ja sen huipussa maapallo. Se on kuuluisa Kunstkamera, jonka rakentaminen aloitettiin jo Pietari I aikana. Kunstkamera oli Venäjän tieteellisen ajattelun keskus. Tässä rakennuksessa sijaitsi Venäjän ensimmäinen sosiaalimuseo, ensimmäinen kirjasto ja observatorio. Venäjän tiedeakatemia toimi siinä 18. vuosisadan loppuun saakka. Akatemian perustamisesta oli kulunut runsaat kymmenen vuotta, kun sinne ilmestyi henkilö, jolla oli esitettävänä erityisen suuri osa Venäjän tieteen historiassa. Siitä kertoo muistolaatta, johon on kaiverrettu vuosiluvut 1741–1765. Tuona kautena Mihail Lomonosov työskenteli siellä. Melkein kaikki tieteelliset työnsä hän kirjoitti Pietarissa.

Siitä on kulunut 200 vuotta, mutta siellä säilytetään huolella reliikkejä, jotka liittyvät Venäjän kansan suuren pojan nimeen, ja hänen ajatuksensa ja suunnitelmansa elävät ja kehittyvät jälkipolvien teoissa.

Lomonosov oli tiedeakatemian ensimmäinen venäläinen kemian professori. Vuonna 1742 hän ehdotti kemian laboratorion perustamista akatemian yhteyteen. Hänen käsityksensä mukaan se "sille kuuluvine instrumentteineen ja materiaaleineen" oli tarpeellinen paitsi teoreettisen tieteen kehitykselle, myös kehittyvää teollisuutta palvelemaan ja maan luonnonrikkauksien tutkimista varten. Ennen kuin Lomonosov sai pyrkimyksensä toteutetuksi, hänen piti taistella valistumattomien ylhäisön edustajien luutuneisuutta vastaan, sillä heistä riippui kysymyksen ratkaisu eniten. Siten vuonna 1748 Vesiliostrovin saarella aloitti toimintansa Venäjän ensimmäinen tieteellinen kemian laboratorio. Siinä Lomonosov teki satoja ja tuhansia kokeita, jotka johtivat muun muassa aineen säilymislain keksimiseen.

Näkyvällä sijalla Lomonosovin laboratorion työssä olivat silikaattien kemian ja teknilogian tutkimukset. Tasan 200 vuotta siitä, vuonna 1948, perustettiin samaiselle Vasiliostrovin saarelle SNTL:n tiedeakatemian silikaattikemian tutkimuslaitos, jossa nykyisin pohditaan silikaattien käytön teoreettisia ja käytännöllisiä ongelmia. Suuri tiedemieskollektiivi, jota johtaa rakennus- ja arkkitehtuuriakatemian jäsen Nikolai Toropov, jatkaa Lomonosovin alullepanemaa työtä.

Entisen Kunstkameren rakennus Leningradissa. Nykyään siinä sijaitsee Lomonosovin museo.

VENÄJÄN TIETEEN PERUSTAJA

filosofiaa, fysiikkaa ja mekaniikkaa, ja Justin Duizingin johdolla matematiikkaa ja kemiaa. Saksonissa Lomonosov perehtyi käytännössä metallurgiaan ja vuorityöhön. Kaiken ohella hän harrasti myös kirjallisuutta.

Lomonasov palasi kotimaahan mielessään runsaasti luovan toiminnan suunnitelmia. Hän tajusi täysin selvästi mikä valtava merkitys eksakteilla tieteillä on Venäjän tuotantovoimien kohottamiselle.

Lomonosoville oli ominaista sitkeä pyrkimys saada selville kaikkien alku ja juuri, perehtyä asioiden olemukseen. Mitä on aine? – kysyi hän itseltään. – miten se rakentuu? Mistä se muodostuu? Lomonosov oli sitä mieltä, että aine muodostuu erillisistä, varsin vähäisistä ainehiukkasista. Niitä ei voi silmin nähdä, mutta ne ovat alituisessa liikkeessä ja toisiinsa törmättyään muodostavat erilaisia yhdisteitä. Hänen esittämänsä ajatukset pääsivät voitolle sadan vuoden kuluttua, ne muodostuivat nykyaikaisen kemian tukipylväiksi.

Sama koskee toistakin johtopäätelmää – mitä nopeammin ainehiukkaset liikkuvat, sitä kuumempia ne ovat. Toisin sanoen lämpö on liikettä. Kului vuosisata ennen kuin "mekaaninen lämpöteoria" sai paikan auringon alla ja siitä tuli perusta lämpötekniikan kehitykselle.

Lomonosov oli myös ensimmäinen venäläinen fyysikko, ja kaiken lisäksi hän onnistui saamaan selville tärkeän luonnonlain – aineen säilymisen lain.

Lomonosov oli lahjakas keksijä ja loi toistakymmentä optista kojetta. Niistä mainittakoon uudentyyppinen heijastusteleskooppi, jonkinlainen periskoopin tapainen reflektori, "horisonttiskooppi" ym. Hän rakenteli fysikaalisia ja kemiallisia kojeita ja paranteli entisiä.

Hän antoi panoksensa myös geologiaan ja mineralogiaan esittäessään teorian maanpinnan jatkuvasta muuttumisesta. Lomonosov esitti esimerkiksi ajatuksen, että niin sanotut havaitsemattomat maantärähtelyt hänen mielestään jatkuvasti ajanmittaan – ihmissilmän havaitsematta – synnyttävät kohoutumia, alankoja, aiheuttaa malmijuonien syntyä. Lomonosovin geologiset katsomukset eivät ole vieläkään, kahden sadan vuoden kuluttua, menettäneet merkitystään. Ne ovat lähellä nykyistä käsitystä vuoristojen synnystä sekä mantereiden ja merien alituisista vaihteluista. Hänen ajatuksensa, että ensiksi ovat muodostuneet vuoret ja sen jälkeen mineraaliliuokset ovat impregnoituneet niiden uumeniin, on saanut vahvistuksensa.

Lomonosov omistautui neljännesvuosisadan ajan tieteelliselle tutkimukselle akatemiassa, johtaen monet vuodet sen maantieteellistä osastoa. Tuolta ajalta on peräisin hänen suuri suunnitelmansa aloittaa Venäjän laajamittainen maantieteellinen tutkiminen, lähettää retkikuntia eri puolille.

Tiedemiehen katseet eivät kohdistuneet vain Maahan, vaan myös sen syvyyksiin ja avaruuteen. Hän kannatti ajatusta maailman aineellisuudesta ja sen muuttuvaisuudesta. Tarkkaillessaan harvinaista ilmiötä – Venuksen kulkua Auringon kiekon poikki – hän teki tähtitieteellisen löydön havaittuaan Venuksessa olevan "merkittävän ilmakehän".

Hän loi Venäjän kirjakielen ja venäjän kieliopin, pani alulle venäläisen täsmällisen tieteellisen terminologian. Hänen taisteluaan kirjakielen tajuttavuuden puolesta samoin kuin kirjallisuuden sisällön puolesta jatkoivat 19. vuosisadan kirjailijat ja kriitikot.

Lomonosov ei ollut ainoastaan suuri tiedemies, vaan myös suurenmoinen valistaja. Hän uhrasi paljon voimiaan Moskovan yliopiston perustamiseen – yliopisto tunnetaan nyt hänen nimellään. Hän myös vaati, että oikeus opiskeluun tulee olla kaikilla arvosta ja asemasta riippumatta.

Lomonosov kuoli huhtikuun 15. päivänä 1765 55-vuotiaana, ehtimättä saattaa päätökseen monia "hyödyllisiä aikomuksiaan", kuten hän kuolinvuoteellaan katkerana totesi. Hänen nimensä säilyy ikuisesti Venäjän tieteen historiassa.

GEORGI BLOK

Jatkoa siv. 26.

Ensimmäinen venäläinen kemian professori käytti paljon voimiaan lasin ja posliinin tutkimiseen. Hän ennusti näille aineille ihmeellistä tulevaisuutta. Lomonosov pyysi senaattia rakentamaan värillisen lasin tehtaan valmistamaan esineitä, joita tuodaan Venäjälle "merien takaa . . . monien tuhansien arvosta". Vuonna 1753 tehdas rakennettiin Lomonosovin johdolla Ust-Ruditsen kylään.

Nykyisin Leningradia pidetään eräänä maan johtavana keskuksena lasin ja posliinin ominaisuuksien tutkimisen alalla. Suuren

Jatkuu seur. siv.

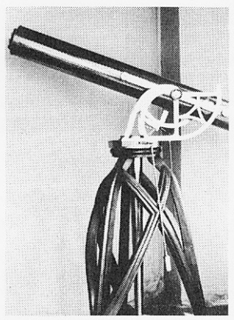

↑ Teleskooppi 1700-luvulta. Tällaista käytti aikoinaan myös Lomonosov.

← Konferenssisali Kunstkamerassa. Nojatuoli paikalla, missä Lomonosov istui.

Moskovan valtion yliopisto on saanut nimensä Venäjän tieteen luojan Mihail Lomonosovin mukaan.

LOMONOSOVIN JALANJÄLKIÄ

Jatkoa siv. 29.

panoksen lasitieteeseen antoi hiljattain kuollut SNTL:n tiedeakatemian kirjeenvaihtajajäsen Nikolai Katshalov. Leningradin teknologian tutkimuslaitoksessa on erikoisoppituoli jo monien vuosien ajan suorittanut suurta työtä tällä alalla.

Lomonosov haaveili "kauniiden esineiden valmistamista värillisestä lasista julkisten rakennusten koristukseksi". Aivan kuin nuo sanat toteuttaakseen Leningradin metron rakentajat päällystivät maanalaisen rautatien Avtovon aseman pylväät taidelasilla.

Koneistoltaan täysin moderni, Lomonosoville nimetty Leningradin posliinitehdas lähettää tuotteitaan kymmeniin maihin.

Vastaavanlaisia esimerkkejä voitaisiin esittää paljon, koska ei juuri ole sellaista inhimillisen toiminnan alaa, johon Lomonosov ei olisi aikoinaan antanut huomattavaa panostaan, ja jolla neuvostoliittolaiset tiedemiehet eivät nykyisin suorittaisi menestyksellisiä tutkimuksiaan.

Pohjolassa syntyneenä Lomonosov piti kotiseutunsa karusta luonnosta. Hänen isänsä Vasili, syntyperäinen pomor oli kalastaja, kokenut jäämeren purjehtija, joka purjealuksellaan Tshaikalla teki retkiään Pohjoisella jäämerellä. Vaikean ammattinsa hän opetti pojalleenkin, joka kymmenvuotiaasta lähtien seurasi isäänsä purjehduksilla.

Eräät elämänkertatutkijat arvelevat, että Lomonosov jo itsenäisen tieteellisen toimintansa alussa oli mukana kääntämässä saksan kielelle Kazantsevin tutkimusteosta "Kuvaus Maan pohjoisesta ja itäosasta", joka käsittelee Siperian pohjoisosan ja koillisosan maantiedettä. Siitä, että Lomonosov kohdisti huomionsa pohjoiseen seutuun, on osoituksena hänen tutkimustyönsä "Lyhyt kuvaus eri matkoista pohjoisella merellä ja osoituksia mahdollisesta kulkuväylästä Siperian valtamereltä Itä-Intiaan".

Lomonosov esitti oletamuksen Pohjoisen jäämeren jäiden ajelehtimisesta idästä länteen; hän arveli myös vedenalaisen arktisen vuoriharjanteen olevan olemassa, hän esitti ajatuksen, että Pohjoisen jäämeren syvimmissä kerroksissa on elämää.

Venäjän, Skandinavian ja muiden maiden rohkeat napaseutututkijat ovat vahvistaneet oikeiksi monet Lomonosovin oletamukset. Lomonosovin useat nerokkaat aavistukset ja olettamukset ovat olleet aivan kuin lähtökohtana niille tieteellisille töille ja tutkimuksille, joita suoritetaan tunnetun arktiikan tutkijan A. Treshnikovin johtamassa tieteellisessä tutkimuskeskuksessa – Arktisessa ja antarktisessa tieteellisessä tutkimuskeskuksessa, joka sijaitsee Leningradissa. Kun kyseisen tutkimuslaitoksen retkikunta havaitsi Pohjoisella jäämerellä vedenalaisen vuoriharjanteen, se sai nimensä Lomonosovin mukaan.

Minusta tuntuu etteivät Lomonosovin tutkijat ole tähän asti kiinnittäneet tarpeeksi huomiota eräänseen tärkeään puoleen – yhteydenpitoon ulkomaisten tiedemiesten kanssa. Asiasta on Lomonosovilta olemassa monia mielenkiintoisia lausuntoja.

Tässä yhteydessä on merkillepantavaa Lomonosovin suhtautuminen hänen valitsemiseensa Ruotsin tiedeakatemian jäseneksi vuonna 1760. Syvästi kiitollisena tämän Ruotsin akatemian päätöksen vastaanottanut tiedemies lähetti Tukholmaan kiitoskirjeen sekä tutkimustyönsä "Mietteitä jäävuorien synnystä pohjoisilla merillä".

"... Rohkenen lähettää kirjan, jossa lyhyesti esitellään ilmiöitä, jotka ovat ominaisia niin teidän kuin meidänkin tuntemallemme pohjoiselle", – kirjoitti hän Ruotsiin.

Tämän kirjan Ruotsin kuninkaallinen akatemia julkaisi vuonna 1763.

Venäjän ja Ruotsin tie-

Jatkuu seur. siv.

↓ **Lomonosovin museossa on pienoismalli Lomonosovin sähkölaboratoriosta.**

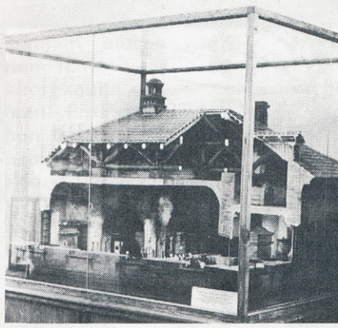

↑ **Pienoismalli kemian laboratoriosta, jossa Lomonosov aikoinaan työskenteli.**

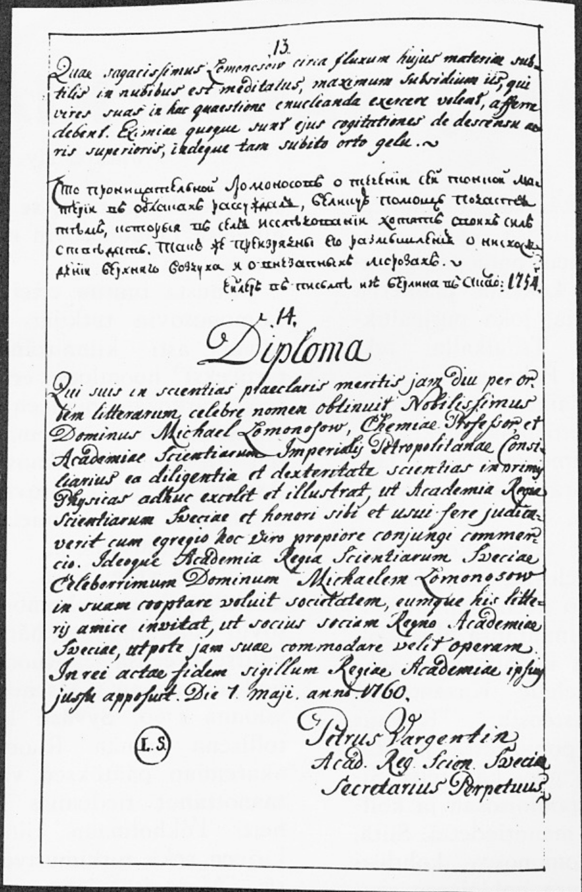

13.

Quae sagacissimus Lomonosow circa fluxum hujus materiae subtilis in nubibus est meditatus, maximum subsidium iis, qui vires suas in hac quaestione enucleanda exercere volent, afferre debent. Eximiae quoque sunt ejus cogitationes de descensu aeris superioris, indeque tam subito orto gelu.~

Что проницательной Ломоносовъ о теченіи сей тонкой материи въ облакахъ разсуждаетъ, великую помощь подастъ тѣмъ, которые въ семъ изслѣдованіи хотятъ своихъ силъ испытать. Такъ же превосходны его размышленія о нисхожденіи верхняго воздуха и о внезапныхъ морозахъ.~

Ейлеръ въ письмѣ изъ Берлина въ Спб: 1754.

14.

Diploma

Qui suis in scientias praeclaris meritis jam diu per orbem litterarum celebre nomen obtinuit Nobilissimus Dominus Michael Lomonosow, Chemiae Professor et Academiae Scientiarum Imperialis Petropolitanae Consiliarius ea diligentia et dexteritate scientias inprimis Physicas adhuc excolit et illustrat, ut Academia Regia Scientiarum Sveciae et honori sibi et usui fore judicaverit cum egregio hoc viro propiore conjungi commercio. Ideoque Academia Regia Scientiarum Sveciae Celeberrimum Dominum Michaelem Lomonosow in suam cooptare voluit societatem, eumque his litteris amice invitat, ut socius sociam Regiae Academiae Sveciae, utpote jam suae commodare velit operam. In rei actae fidem sigillum Regiae Academiae ipsius jussu apposuit. Die 7. maji. anno 1760.

(L.S.)

Petrus Vargentin
Acad. Reg. Scien. Sveciae
Secretarius Perpetuus

Diplomi, jonka Lomonosov sai toukokuun 7. p:nä 1760 Ruotsin akatemialta kyseisen laitoksen jäseneksi ottamisesta.

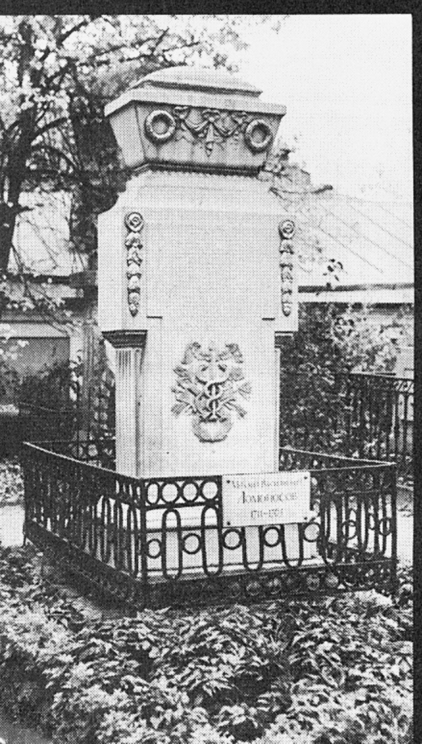

Lomonosovin hauta Leningradissa.

LOMONOSOVIN

Jatkoa edell. siv.

teellinen kanssakäyminen jatkui Lomonosovin jälkeen entistä vilkkaampana. Eräänä vaiheena oli esimerkiksi venäläisten ja ruotsalaisten tähtitieteilijäin hedelmällinen yhteistoiminta Pulkovon observatoriossa, ja 140 vuotta sen jälkeen kun Lomonosov valittiin Ruotsin kuninkaallisen akatemian jäseneksi, ruotsalaiset ja venäläiset tiedemiehet varustivat yhteisen retkikunnan suorittamaan astemittauksia Huippuvuorilla, josta toimenpiteestä saatiin loistavia tuloksia.

. . . Lomonosovin katu ja aukio, Lomonosovin kaupunki lähellä Leningradia, Lomonosov-museo Kunstkameran rakennuksessa . . . Voisiko ollenkaan luetella kaikkia niitä paikkoja Nevan kaupungissa, jotka liittyvät Lomonosovin nimeen. Hänen nimensä ja tekonsa elävät ja vaikuttavat tänäkin päivänä neuvostoliittolaisen tieteen, myös Leningradin tiedemiesten saavutuksissa.

A. Nepomnjashtshi

SIPERIAN ÖLJYJOHDOT

Jatkoa siv. 25.

melkein ohjaajanhyttiä myöten.

Rybaltshenko näytti perin rauhallisena seuraavan tapahtumaa.

— Uppoaakohan?

— Ei, emme anna upota.

Kaivinkone tuli paikalle ja kaivoi maata traktorin toiselta puolelta. Toinen traktori tuli hätään joutunutta auttamaan ja vetämään vaijerilla ylös. Hitaasti, ruskeita savimöykkyjä viskoen se ryömi kovalle maalle.

Korven läpi hakatulla metsäaukiolla välkehti auringonpaiste. Traktorit ja kaivinkoneet kulkivat edestakaisin. Siinä rakennettiin puupohjatietä: hakkaukseen asetettiin poikittain tukkeja ja niiden päälle ajettiin maata.

☆

Kaivinkoneen käyttäjän Juri Kovalevin työskentely on varmaotteista ja täsmällistä. Hänkin on aikoinaan ollut rakentamassa Ordzhonikidzen—Tbilisin kaasujohtoa. Mutta kaivinkoneen käyttäjän kellosepän tarkkuutta muistuttavasta taidosta huolimatta työ ei alkanut sujua. Kolmisenkymmentä senttiä syvälle jäätyneen pintakerroksen poistamisen jälkeen kauha painui vetelään turveliejuun, josta kauhan pohjalle tuli parisen kiloa mutaa, joka sekin valui takaisin.

Kovalevin tilalle astui Nikolai Knjazev, yhtä kokenut mies, joka on ollut rakentamassa Neuvostoliiton ensimmäisiin kuuluvaa Saratovin—Moskovan kaasujohtoa.

— Melkein kaikki Valkovenäjän suot olin rämpimässä, mutta tämä on vieläkin vetelämpää, — puheli hän hyttiin noustessaan.

— Ei Serpuhovin—Leningradin tieosuudellakaan helppoa ollut.

Juri istahti väsähtäneesti putkien päälle, jotka ketjuna lojuivat ojan penkalla.

— Taitaa olla parasta vaihtaa laahuskauhaan. Sillä pystyy koukkaamaan enemmän ja heittämään kauemmaksi.

Ajatus oli hyvä Knjazevinkin mielestä. Kun toverukset olivat asentaneet uuden puomin kaivinkoneeseen tuikkivat jo tähdet metsän yllä.

— Nyt alamme panna töpinäksi! — sanoi Juri puhdistellessaan telaketjun reunaan savea huopikkaistaan.

☆

Kolme miestä kyyhötti nuotion ympärillä. Puhtaan paperin päälle oli huolellisesti ladottu leivänviipaleita ja pekonia ja lautasella höyrysi linnunlihaa sekä vieressä kahvia termospulloissa.

— Istu, käy syömään kanssamme, älä ujostele. Eilen ammuttiin neljä metsokukkoa, — sanoi hilpeäntuulinen parrakas työmies minulle lähestyessäni joukkoa.

Juttu kiertyi Kuman vaikeakulkuiseen suohon, joka on noin 80 kilometrin päässä. Siellä on vaikeuttanut töiden edistymistä se, että seutu on täysin metsätöntä, joten tukkien saanti tien pohjaksi tuottaa vaikeuksia. Helikopterit kuljettivat joka päivä sinne ihmisiä. Koneita kuljetettiin kiertotietä metsäalueen kautta. Karabashken kylässä oli asuntovaunuja odottamassa lähtöä. Niiden seinissä oli kirjoitus ”SNTL:n kaasuteollisuus” ja sen alla ”Lannistamme sinut, Kuma”.

— Kun selviämme Kumasta, — sanoi parrakas nuorimies nimeltään Ivan Dobrovolski, — niin sitten voi jo mennä naimisiin. Tai, ehkä ennen sitä pitäisi rakentaa Ust—Balykin—Omskin öljyjohto, sen jälkeen pohjolan kaasujohto Norilskista Tazovskojeen, niin sitten ehkä olisi sopiva hetki.

— Sillä tavalla pysyt poikamiehenä nelikymmenvuotiaaksi saakka, — naureskelivat työtoverit.

— Minä yritäinkin selviytyä rakennustöistä nopeammin, — sanoi Ivan.

☆

Jonkin matkan päässä Karabashkesta sijaitsevaan Hmelevkaan saapui Semjon Kosoi, mies, jolla on kovin pitkä titteli: ”Rakenteilla olevan Shaimin—Tjumenin öljyjohdon hallinnon osastopäällikkö”, tai lyhyesti linja-

KIRJA AVARUUSLENNOSTA

Uutistoimisto Novosti (APN) on julkaissut venäjän- ja englanninkielisen teoksen

"V skafandre - nad planetoi" - " Walk into space"

Kirja kertoo ainutlaatuisin kuvin neuvostoliittolaisten avaruuslentäjien elämästä, valmentautumisesta ja vihdoin lennosta avaruusalus Voshod-2:lla ja Aleksei Leonovin käynnisä avaruudessa aluksen ulkopuolella.

Teoksen hinta on 1,50. Sen saa ostaa seuraavista kirjakaupoista:

Akateeminen Kirjakauppa
Postilokero 128, Helsinki

Kansankulttuuri Oy
Simonkatu 8, Helsinki

Rautatiekirjakauppa Oy
Postilokero 248, Helsinki

Turun Kansallinen Kirjakauppa Oy, Linnankatu 16

Edgrenin Kirjakauppa
Brahenkatu 7, Turku

Mariehamns Bokhandel
Maarianhamina

Suomalainen Kirjakauppa
Vanha Ylioppilastalo, Helsinki

Yleinen Sanomalehtitoimisto
Pohj.-Esplanaadink. 33, Helsinki

Kirjan voi myös tilata APN:n Helsingin toimistosta, osoite: Merikatu 3 A 4, Helsinki

päällikkö. Tämä tumma hoikka mies on 30-vuotias mutta vaikuttaa nuoremmalta. Hän saapui Siperiaan Buharan—Uralin kaasujohtotyömaalta.

Kosoi oli yhdessä Rybaltshenkon kanssan kumartuneena kartan ylle, johon öljyjohto oli merkitty. 147 kilometrin pituinen osa oli saatu valmiiksi. Jäljellä oli enää Tavda- ja Turajokien ylittäminen. Työt tällä lohkolla lykättiin kesäksi, jolloin joet avautuvat. Öljyjohdon yhteinen pituus on 436 km. Kosoin laskelmien mukaan se saadaan kokonaan käyttöön vielä tämän vuoden aikana.

— Jos hiljattain löydetty Pravdinskojen öljyesiintymä on tosiaan ainutlaatuinen, todella rikas, niin Omskin uusi öljyjohto olisi mielestäni aloitettava Pravdinskista, — sanoi Kosoi neuvotelun päätteeksi.

"Ensimmäinenkään öljyjohto ei ole vielä valmis, mutta suunnittelee jo toista", — ajattelin mielessäni. Mutta parin päivän kuluttua Tjumeniin palattuani kuulin puhuttavan jo kolmannesta johdosta. Alueen hallinnossa joukko insinöörejä suunnitteli öljyjohtoa pitkin Obin keskijuoksua Nizhnevartovskista Ust-Balykiin, jonka avulla eri öljyesiintymiä voitaisiin yhdistää toisiinsa.

LABORATORIO KUUHUN

Jatk. siv. 21.

sessa ihmiselimistön vaikutuksen huomioon ottaen.

Myönnetään, että ilman kemiallinen kokoomus, joka syntyy orgaanisessa vaihdossa ilmatiiviissä kammiossa, tekee ilmeisesti suurimman vaikutuksen ihmisen elimistöön mainitunlaisissa olosuhteissa. Etsiessään parempaa ympäristötilaa neuvostoliittolainen tiedemies Andrei Kuznetsov sai ajatuksen ilman korvaamista typpi- heliumilla. Se johti mielenkiintoisiin tuloksiin. Sellaisessa ilmatilassa ihminen säilyttää täyden työkykynsä 25 päivän ajan.

Avaruusalusten suljettujen järjestelmien ongelma on biologian tohtorin Oleg Gazenkon mielestä koetinkivenä ei vain biologeille, vaan myös luonnontieteelle kokonaisuudessaan.

Perustehtävänä on elintoimintojen eritteiden kiertokulunomainen puhdistaminen uudelleenkäyttämistä varten, aineen suljetun kiertokulun aikaansaaminen keinotekoisessa "maailmassa". Neuvostoliittolaiset tiedemiehet ovat jo kehittäneet veden kiertokulkujärjestelmän. Seuraavana on vuorossa happi.

— Kosmonautin elimistön erikoisuuksien sanelema aluksen kiihtyvyys on noin 10 m/sek.^{2} eli 1 000 cm/sek.^{2}, — sanoo Vladimir Jazdovski. — Mutta on päästävä valon nopeutta lähentelevään nopeuteen (30 000 000 000 cm/sek.). Lennon aktiivinen jakso tulee kestämään 30 miljoonaa sekuntia, siis täsmälleen vuoden! Lähestyessään tutkimuskohteena olevaa taivaankappaletta aluksen tulee hiljentää valtavaa nopeuttaan, koska muussa tapauksessa tutkimusretkeä ei voida ajatellakaan. Mutta jarrutus vaatii samoin vuoden ajan sillä muussa tapauksessa aiheutuu painerasitus, jota ei ihminen kestä. Näin ollen jokainen lento Jazdovskin laskelmien mukaan vaatii kaksi "välttämätöntä" vuotta yhteen suuntaan. Paluun kanssa laskettuna siitä muodostuu 4—5 vuotta.

Näin ollen käsittää hyvin, että kysymyksellä ympäröivästä tilasta on valtavan suuri merkitys.

Olemme kuitenkin etääntyneet kertomuksemme pääasiasta. Mitä tulee Kuuhun, ei matka sinne ole niinkään kaukainen asia. Amerikkalaisen Apollo-suunnitelman laatijain mukaan sellainen lento vaatii 2,5—3 vuorokautta yhteen suuntaan. Ensimmäisten Kuuhun laskeutuvien kosmonauttien tulee viipyä Kuun pinnalla vähintään 4, enintään 44 tuntia. Maahan palattuaan he kertovat valtavan paljon enemmän kuin mitkään automaattiset kojeet. Epäilemättä sellaiselta retkeltä saadut tärkeät tieteelliset havainnot ovat ihmiskunnalle tavattoman suureksi käytännölliseksi hyödyksi.

Larisa Markelova

NEUVOSTOLIITTO TÄNÄÄN

N:o 7 10. 4. 1965

Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton Suurlähetystön sanomalehtiosaston julkaisu

Aineiston valmistanut Uutistoimisto Novosti (APN)

Toimitus: Helsinki, Merikatu 3 A 4

Toimittaja Paavo Ruonaniemi
Puh. 66 49 67

TÄSSÄ NUMEROSSA

Ystävyyssopimuksen vuosipäivä 3
Hedelmällistä, asiallista yhteistoimintaa 4
Saimaan kanavalla 6
Moskovan näköpiiristä 7
Suomalais-ugrilaisten kielten tutkiminen Neuvostoliitossa 8
Tuttavuudesta ystävyyteen .. 10
Elokuvafestivaali 11
Ystävyyssopimusjuhlia 12
Vuosipäivän vietto Helsingissä 14
Nuorten tapaaminen 15
Kanssakäymisen peili 15
Avaruusmiesten lehdistötilaisuus 16
Avaruusmiesten päivä 18
Laboratorio Kuuhun 20
Siperian öljyjohdot 24
Venäjän tieteen perustaja .. 26
Lomonosovin toimintaa 28

Kansikuva: Avaruusmiehen Pavel Beljajev ja Aleksei Leonov.

Tätä numeroa seuraa liite.

Helsinki 1965. Kustannusosakeyhtiö Yhteistyö

Tunnettu lastenkirjailija
Sergei Mihalkov
kertoo Jevgeni Ratshevista

RIEMUKKAITA HAHMOJA

Olen jo vuosikaudet työskennellyt ystäväni Jevgeni Ratshevin kanssa täydellisessä yhteisymmärryksessä. Hänen kuvituksensa ilahduttavat paitsi pieniä, myös suuria lukijoita, ja minua ne aina riemastuttavat. Joskus minusta tuntuu, ettei taiteilija ole piirtänyt minun mielikuvituksessani loikkivia jäniksiä susia ja muita kirjojen hahmoja, vaan minä olen sepittänyt satuja ja eläintarinoita katsellessani noita ystäväni riemastuttavia piirroksia.

Ratshevin piirtämät hahmot jäävät mieleen ja niihin ihastuu, koska jokainen niistä on värikäs ja elävä, niiden olemassaoloon uskoo. Ratshevilla on harvinainen lahja, hän vaistoaa tarkoin eläintarinan vertauskuvallisen kielen, ja piirroksellisen ilmauksen löytäminen sillä ei ole helppoa.

Ratshevin jäniksillä, susilla, ketuilla ja karhuilla ovat, jos niin voi sanoa, aidot venäläiset piirteet. Eikä tämä suinkaan johdu siitä, että hänen venäläisten kansansatujen tai Krylovin kuulujen eläinsatujen henkilöillä ja eläimillä on kansallispuvut, ei siitä, että Ratshevin piirroksissa esimerkiksi keikailevat ja viekkaat ketut komeilevat upeissa sarafaanihameissa ja sorokkapäähineissä. En tarkoita tätä, vaikka nämä yksityiskohdat ovat vaikuttavia ja osoittavat elämäntapojen tuntemusta sekä herkistävät katsojan mielen.

Tärkeintä on hänen tarkka näkemyksensä teosten henkilö- ja eläinhahmojen luonteesta. Venäläiselle on yleensä ominaista eläinten käyttäytymisen terävä ja lempeän myötämielinen havannoiminen. Sen havaitsee kansanomaisissa lastenleluissa, esimerkiksi bogorodskilaisissa puuveistoksissa. Miten paljon huumoria ja leppoisuutta onkaan noissa karhuissa ja jäniksissä, joiden ilmeet ovat milloin huolestuneita, milloin ovelia tai liikuttavan avuttomia. Myös Ratshevin piirroksissa on samaa leppoisaa havainnointia ja huumoria kuin kansan käsityömestareiden töissä. Mutta hänen eläimensä ovat nimenomaan tänään syntyneitä. Sen huomaa niistä jo ensi silmäyksellä.

Eläinsatujen moraali, niiden sanoma ei voi eri aikoina eri kirjailijoilla pysyä samanlaisena. Ratshev vaistoaa herkästi myös tämän eron. Krylovin satujen sudet, ruutanat ja rantatörötat tai samat eläimet meidän päivinämme kirjoitetuissa saduissa Jevgeni Ratshev on kuvannut täysin eri tavoin. Hän ei vain pelkästään kuvita tekstiä, vaan eläytyy siihen, ja juuri siksi hänen hahmonsa samaistuvat kirjallisten hahmojen kanssa.

Ratshev on hyväsydäminen ja leppoisa kuvittaessaan suosimiaan satuja, lastenkirjoja ja kansantarinoita. Mutta hän on myös vihainen ja armoton kuvittaessaan satiirisia kirjoituksia. Hän ruoskii kirpeästi eläinhahmoina kuvattuja liehittelijöitä, itsevarmoja typeryksiä, tyhmeliinejä. Ja nauraessaan noille piirroksille ihmiset nauravat tuontyyppisille ilmiöille ympäristössään.

Ratshevin kuvittamat kirjat, esimerkiksi ukrainalainen kansansatu "Rukavitshka" ("Kinnas"), tunnetaan muuallakin kuin Neuvostoliitossa. "Rukavitshka" esimerkiksi on käännetty skandinaavisille kielille. Jevgeni Ratshevin piirustusten näyttelyjä on ollut Moskovassa ja Neuvostoliiton muissa kaupungeissa, samoin Puolassa, Bulgariassa, Saksan demokraattisessa tasavallassa, Jugoslaviassa, Kreikassa, Kiinassa, Indonesiassa ja Ranskassa. Kaikkialla näyttely-yleisö on ihastunut tämän taiteilijan omintakeisiin ja osuviin hahmoihin, jonka uudet piirrokset Neuvostoliiton lapset ottavat aina vastaan riemun kiljahduksin.

Jevgeni Ratshevin riemukkaita eläinhahmoja.

Aeroflotin koneet lennättävät teidät 2—3 tunnissa Moskovaan ja Leningradiin vielä nopeammin. Jatkoyhteyksiä Minskiin, Riikaan, Kieviin, Harkoviin, Volgogradiin, Tbilisiin, Krimille, Kaukaasiaan, Keski-Aasian tasavaltoihin, Siperiaan jne.

Käytettävissänne ovat nopeat lentokoneet TU-104, TU-114, TU-124, IL-18, AN-10 jne. Käyttäkää hyväksenne niiden palveluksia.

AEROFLOT